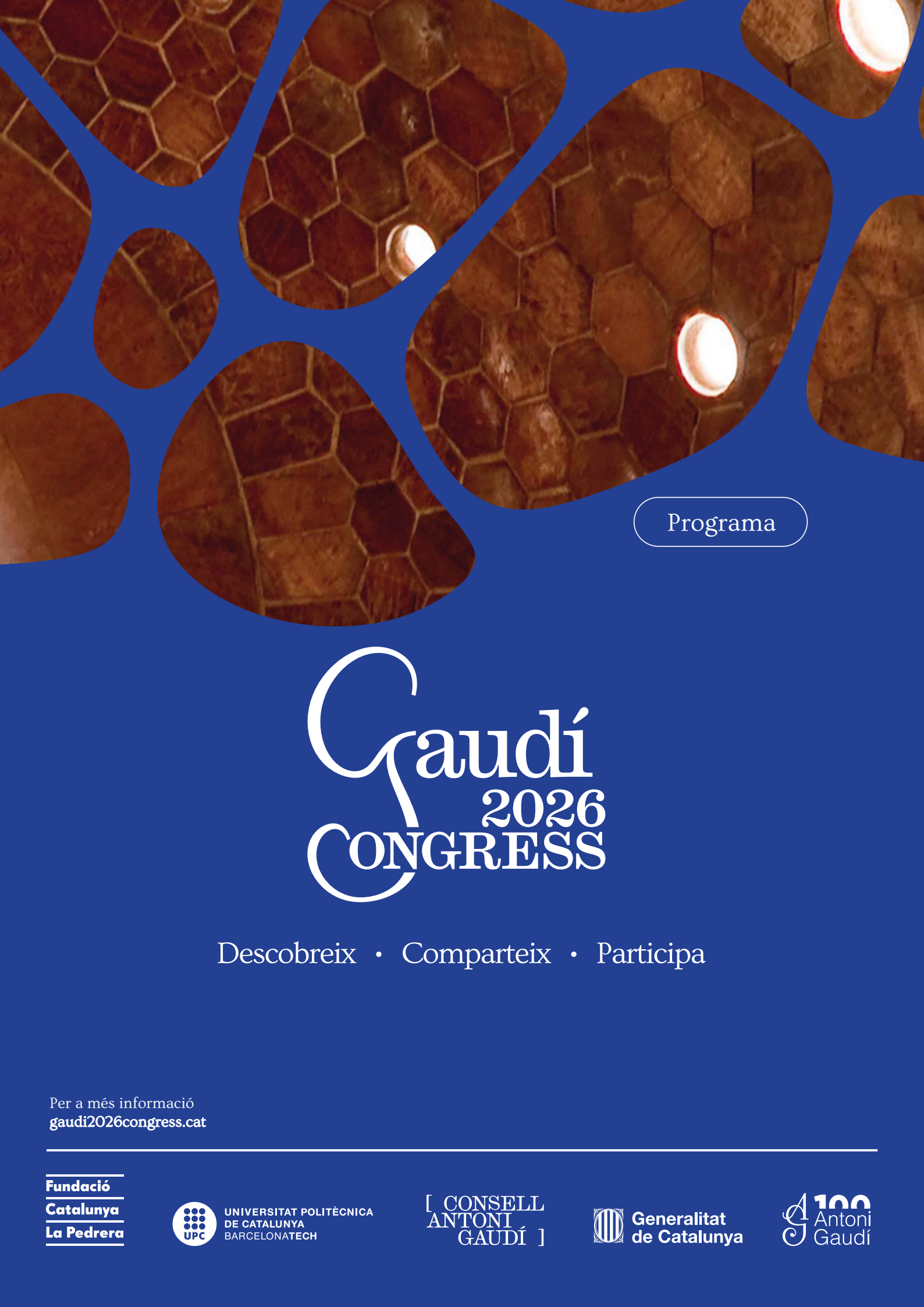

Programa

Gaudí 2026 CONGRESS

Descobreix · Comparteix · Participa

Per a més informació
gaudi2026congress.cat

Fundació
Catalunya
La Pedrera

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

[CONSELL
ANTONI
GAUDÍ]

Generalitat
de Catalunya

100
Antoni
Gaudí

1. Projecte, tècnica i conservació

Proyecto, técnica y conservación | Design, technique, and conservation

Geometries secretes a les xemeneies del Palau Güell

Cona, Paolo

Aquest treball presenta una anàlisi geomètrica i constructiva de la xemeneia núm. 15 del terrat del Palau Güell, cosa que revela que la complexa configuració plàstica i decorativa n'està arrelada en un rigorós sistema geomètric. Mitjançant l'agrimensió directa, la restitució gràfica i la construcció d'una maqueta física a escala 1:10, l'estudi identifica una seqüència d'hexàgons girats, rombes i triangles de connexió que generen una lògica espacial precisa. El desenvolupament del barret, basat en espirals loxodròmiques projectades des dels vèrtexs dels rombes, demostra que la xemeneia funciona com un generador geomètric capaç d'explicar solucions espiraliformes similars que es troben en altres

xemeneies de la terrassa. La recerca posa de manifest el paper de la geometria descriptiva com a eina essencial per recuperar la veritable forma de les superfícies inclinades i per comprendre els principis constructius subjacents al disseny de Gaudí. Els resultats mostren que la forma de la xemeneia no és merament ornamental, sinó que deriva d'una estructura geomètrica coherent que en regeix tant el desenvolupament vertical com la configuració espacial. Aquest sistema geomètric també proporciona una base metodològica per interpretar altres xemeneies de terrat, confirmant el paper central de la geometria en l'imaginari arquitectònic de Gaudí.

Geometías secretas en las chimeneas del Palau Güell

Cona, Paolo

Este trabajo presenta un análisis geométrico y constructivo de la chimenea n.º 15 de la azotea del Palau Güell, lo que revela que la compleja configuración plástica y decorativa está sustentada en un riguroso sistema geométrico. Mediante la agrimensura directa, la restitución gráfica y la construcción de una maqueta física a escala 1:10, el estudio identifica una secuencia de hexágonos girados, rombos y triángulos de conexión que generan una lógica espacial precisa. El desarrollo del sombrero, basado en espirales loxodrólicas proyectadas desde los vértices de los rombos, demuestra que la chimenea funciona como un generador geométrico capaz de explicar soluciones espiraliformes similares que se encuentran en otras chimeneas de la terraza. La investigación pone de manifiesto el papel de la geometría descriptiva como herramienta esencial para recuperar la verdadera forma de las superficies inclinadas y para comprender los principios constructivos subyacentes en el diseño de Gaudí. Los resultados muestran que la forma de la chimenea no es meramente ornamental, sino que deriva de una estructura geométrica coherente que rige tanto su desarrollo vertical como la configuración espacial. Este sistema geométrico también proporciona una base metodológica para interpretar otras chimeneas de azotea, confirmando el papel central de la geometría en el imaginario arquitectónico de Gaudí.

Secret geometries in the chimneys of Palau Güell

Cona, Paolo

This paper presents a geometric and constructive analysis of chimney no. 15 on the rooftop of the Palau Güell, revealing that its complex plastic and decorative configuration is grounded in a rigorous geometric system. Through direct surveying, graphic restitution and the construction of a 1:10 physical model, the study identifies a sequence of rotated hexagons, rhombi and connecting triangles that generate a precise spatial logic. The development of the cap, based on loxodromic spirals projected from the vertices of the rhombi, demonstrates that the chimney functions as a geometric generator capable of explaining similar spiraliform solutions found in other chimneys on the terrace. The research highlights the role of descriptive geometry as an essential tool for recovering the true shape of inclined surfaces and for understanding the constructive principles underlying Gaudí's design. The results show that the chimney's form is not merely ornamental but derives from a coherent geometric structure that governs both its vertical development and its spatial configuration. This geometric system also provides a methodological basis for interpreting other rooftop chimneys, confirming the central role of geometry in Gaudí's architectural imagination.

Gaudí, l'aigua com a font d'inspiració

Vivas Ortiz, Pere. Pöppinghaus, Hubertus. Leopold-Franzens

Gaudí és l'arquitecte de la síntesi en una època en què l'art i l'arquitectura començaven a avançar cap a l'abstracció (del llatí, que significa "restar" i "separar"). Gaudí advoca per una metodologia que inclogui totes les arts i que pretén assolir l'objectiu de la unitat. Utilitza l'observació de la natura i l'experimentació amb mètodes de recerca de formes per unir construcció i arquitectura. L'etapa més naturalista de la seva obra el porta a experimentar amb corbes derivades de la geometria descriptiva: hiperboloides, paraboloides, paraboloides hiperbòlics, helicoides... formes presents en el comportament hidrodinàmic dels fluids, que la ciència, mitjançant

la tècnica fotogràfica, registraria per primera vegada a final del segle XIX. L'aigua es presta a observar directament aquests processos de recerca de formes, ja que en la seva contínua recerca d'equilibri, s'adapta i s'emmotlla a les forces externes del seu entorn. Gaudí estava fascinat per aquesta capacitat i buscava captar l'essència de les formes naturals en la seva arquitectura. Això li va permetre ser original en el veritable sentit de tornar a l'origen. Atesa la importància de l'aigua en la concepció del Park Güell, aquesta comunicació centra el seu estudi en les cobertes dels pavellons d'entrada, proposant-hi un sorprenent origen formal.

Gaudí, el agua como fuente de inspiración

Vivas Ortiz, Pere. Pöppinghaus, Hubertus. Leopold-Franzens

Gaudí es el arquitecto de la síntesis en una época en la que el arte y la arquitectura empezaban a avanzar hacia la abstracción (del latín, que significa "sustraer" y "separar"). Gaudí aboga por una metodología que incluya todas las artes y que pretende lograr el objetivo de la unidad. Utiliza la observación de la naturaleza y la experimentación con métodos de investigación de formas para unir construcción y arquitectura. La etapa más naturalista de su obra le lleva a experimentar con curvas derivadas de la geometría descriptiva: hiperboloides, paraboloides, paraboloides hiperbólicos, helicoides... formas presentes en el comportamiento hidrodinámico de los fluidos, que la ciencia, mediante la técnica

Gaudí: water as a source of inspiration

Vivas Ortiz, Pere. Pöppinghaus, Hubertus. Leopold-Franzens

Gaudí is the architect of synthesis at a time when art and architecture were beginning to move towards abstraction (from the Latin, meaning to subtract and separate). Gaudí advocates a methodology that includes all the arts and is intended to lead to the goal of unity. He uses observation of nature and experimentation with formfinding methods to unite construction and architecture. The most naturalist stage of his work leads him to experiment with curves derived from descriptive geometry: hyperboloids, paraboloids, hyperbolic paraboloids, helicoids... forms present in the hydrodynamic behaviour of fluids, which science, through the photographic technique, would record for the first time at the end of the 19th century. Water lends itself to observing these form-finding processes directly, because in its continuous search for equilibrium, it adapts and moulds itself to the external forces of its environment. Gaudí was fascinated by this ability and sought to capture the essence of natural forms in his architecture. This allowed him to be original in the true sense of returning to the origin. Given the importance of water in the conception of Park Güell, this communication focuses its study on the roofs of the entrance pavilions, proposing a surprising formal origin.

Art i arquitectura

Yamamura, Takeshi

Aquest estudi pretén aclarir els mètodes de disseny emprats per Antoni Gaudí en les seves obres arquitectòniques. Tot i que nombrosos estudis han examinat el disseny arquitectònic de Gaudí, la característica distintiva d'aquesta recerca rau en el seu enfocament en un element de disseny específic, el qual s'analitza a través de les obres de Gaudí per identificar tendències de disseny particulars o llinatges genealògics. Aquest treball se centra específicament en el disseny de xemeneies i torres de ventilació i n'analitza i n'examina des de la perspectiva genealògica l'evolució de les formes i mètodes de disseny. Atès que les xemeneies i les torres de ventilació de Gaudí presenten formes distintives en gairebé totes les seves obres, l'estudi analitza,

en primer lloc, els elements geomètrics que constitueixen cada forma i de quina manera aquests elements es componen. A continuació, se sistematitzen les composicions geomètriques identificades a través de l'anàlisi de xemeneies individuals i torres de ventilació, i composicions similars es classifiquen en llinatges relacionats per ordre cronològic per crear un mapa genealògic que n'il·lustri l'evolució. Finalment, a través d'aquestes anàlisis, l'estudi demostra que es poden identificar diversos llinatges diferenciats en el disseny de les xemeneies i les torres de ventilació de Gaudí i n'exposa les característiques de l'evolució formal i els mètodes de disseny subjacents.

Arte y arquitectura

Yamamura, Takeshi

Este estudio pretende aclarar los métodos de diseño empleados por Antoni Gaudí en sus obras arquitectónicas. A pesar de que numerosos estudios han examinado el diseño arquitectónico de Gaudí, la característica distintiva de esta investigación radica en su enfoque en un elemento de diseño específico, que se analiza a través de las obras de Gaudí para identificar tendencias de diseño particulares o linajes genealógicos. Este trabajo se centra específicamente en el diseño de chimeneas y torres de ventilación y analiza y examina desde la perspectiva genealógica la evolución de sus formas y métodos de diseño. Considerando que las chimeneas y las torres de ventilación de Gaudí presentan formas distintivas en casi todas sus obras, el estudio analiza, en primer lugar, los elementos geométricos que constituyen cada forma y de qué modo se componen estos elementos. A continuación, se sistematizan las composiciones geométricas identificadas a través del análisis de chimeneas individuales y torres de ventilación, y composiciones similares se clasifican en linajes relacionados por orden cronológico para crear un mapa genealógico que ilustre su evolución. Finalmente, a través de dichos análisis, el estudio demuestra que se pueden identificar varios linajes diferenciados en el diseño de las chimeneas y las torres de ventilación de Gaudí y expone sus características de la evolución formal y los métodos de diseño subyacentes.

Art and Architecture

Yamamura, Takeshi

This study aims to clarify the design methods employed by Antoni Gaudí in his architectural works. Although numerous studies have examined Gaudí's architectural design, the distinctive feature of this research lies in its focus on a specific design element, analyzing it across Gaudí's works in order to identify particular design tendencies, or genealogical lineages. This paper focuses specifically on the design of chimneys and ventilation towers and genealogically analyzes and examines the evolution of their forms and design methods. Since Gaudí's chimneys and ventilation towers exhibit distinctive forms in almost all of his works, the study first analyzes the geometric elements that constitute each form and the ways in which these elements are composed. Next, the geometric compositions identified through the analysis of individual chimneys and ventilation towers are systematized, and similar compositions are classified into related lineages in chronological order to create a genealogical map illustrating their evolution. Finally, through these analyses, the study demonstrates that several distinct lineages can be identified in the design of Gaudí's chimneys and ventilation towers and discusses the characteristics of their formal evolution and underlying design methods.

Gaudí i els tancaments de les obertures; raó i evolució constructiva

Martí Audí, Núria

Aquest article examina la lògica constructiva i la transformació dels sistemes utilitzats per tancar i regular les obertures dels edificis residencials d'Antoni Gaudí a Barcelona. Prenent la Casa Milà com a cas d'estudi principal, la recerca treballa retrospectivament per identificar precedents al Palau Güell, la Casa Calvet i la Casa Batlló, amb referències complementàries a altres projectes. Aplica un mètode historicoarquitectònic, comparatiu i multiescalar que combina l'observació directa, els dibuixos mesurats elaborats per l'autor i l'anàlisi d'escrits relacionats amb Gaudí i fonts tècniques contemporànies. A escala edificatòria, s'estudien les obertures en relació amb l'estructura, l'organització espacial, les façanes i els patis. A l'escala del detall constructiu, s'identifiquen tres operacions

recurrents: dividir l'obertura en seccions que es puguin accionar de manera independent, combinar filtres amb moviments diferenciats i integrar-ne els mecanismes en marcs o sostres suspesos. En conjunt, aquestes operacions proporcionen un control variable de l'exposició solar, la llum de dia, les vistes, les condicions tèrmiques, la ventilació, la higiene i la privacitat. La Casa Milà coordina i sistematitza aquests principis en solucions repetides que incorporen un grau d'estandardització i industrialització més elevat que els casos anteriors. Les comparacions amb patents europees, revistes tècniques, tractats i catàlegs comercials estableixen correspondències tecnològiques, però no acrediten una transferència directa. Els resultats avalen la hipòtesi que els sistemes de la Casa Milà van sorgir d'una experimentació anterior i que l'originalitat de Gaudí rau en seleccionar, adaptar i coordinar els coneixements artesanals i els components industrials dins d'un sistema arquitectònic i ambiental integrat.

Gaudí y los cierres de las aperturas; razón y evolución constructiva

Martí Audí, Nuria

Este artículo examina la lógica constructiva y la transformación de los sistemas utilizados para cerrar y regular las aperturas de los edificios residenciales de Antoni Gaudí en Barcelona. Tomando la Casa Milà como caso de estudio principal, la investigación trabaja retrospectivamente para identificar precedentes en el Palau Güell, la Casa Calvet y la Casa Batlló, con referencias complementarias a otros proyectos. Aplica un método histórico-arquitectónico, comparativo y multiescalar que combina la observación directa, los dibujos medidos elaborados por el autor y el análisis de escritos relacionados con Gaudí y fuentes técnicas contemporáneas. A escala edificatoria, se estudian las aperturas en relación con la estructura, la organización espacial, las fachadas y los patios. En la escala del detalle constructivo, se identifican tres operaciones recurrentes: dividir la apertura en secciones que se puedan accionar de forma independiente, combinar filtros con movimientos diferenciados e integrar los mecanismos en marcos o techos suspendidos. En conjunto, tales operaciones proporcionan un control variable de la exposición solar, la luz de día, las vistas, las condiciones térmicas, la ventilación, la higiene y la privacidad. La Casa Milà coordina y sistematiza estos principios en soluciones repetidas que incorporan un grado de estandarización e industrialización más elevado que los casos anteriores. Las comparaciones con patentes europeas, revistas técnicas, tratados y catálogos comerciales establecen correspondencias tecnológicas, pero no acreditan una transferencia directa. Los resultados avalan la hipótesis que los sistemas de la Casa Milà surgieron de una experimentación anterior y que la originalidad de Gaudí radica en seleccionar, adaptar y coordinar los conocimientos artesanales y los componentes industriales dentro de un sistema arquitectónico y ambiental integrado.

Gaudí and the treatment of openings: rationale and constructional evolution

Martí Audí, Núria

This article examines the constructional logic and transformation of the systems used to enclose and regulate openings in Antoni Gaudí's residential buildings in Barcelona. Taking Casa Milà as the principal case study, the research works retrospectively to identify precedents in Palau Güell, Casa Calvet and Casa Batlló, with complementary references to other projects. It applies a historical-architectural, comparative and multiscalar method combining direct observation, measured drawings prepared by the author, and the analysis of Gaudí-related writings and contemporary technical sources. At the building scale, the openings are studied in relation to structure, spatial organisation, façades and courtyards. At the scale of the construction detail, three recurring operations are identified: dividing the opening into independently operable sections, combining filters with distinct movements, and integrating their mechanisms into frames or suspended ceilings. Together, these operations provide variable control of solar exposure, daylight, views, thermal conditions, ventilation, hygiene and privacy. Casa Milà coordinates and systematises these principles in repeated solutions that incorporate a higher degree of standardisation and industrialisation than the preceding cases. Comparisons with European patents, technical journals, treatises and trade catalogues establish technological correspondences but do not prove direct transfer. The results support the hypothesis that the Casa Milà systems emerged from earlier experimentation and that Gaudí's originality lies in selecting, adapting and coordinating craft knowledge and industrial components within an integrated architectural and environmental system.

La geometria, funció i simbologia de la finestra V2 en el context de la cripta Güell

Pöppinghaus, Hubertus

La geometria, la funció i el simbolisme dels marcs voltats de la finestra V2 són temes fascinants. S'obren quatre línies de recerca: 1. Geometria: La volta segueix una corba hiperbòlica o és una forma conoidal? 2. Funció: Els dossers de les finestres permeten rastrejar la trajectòria del sol durant tot l'any? 3. Simbolisme: Per què els eixos de quatre de les finestres estan alineats amb les columnes centrals de basalt? 4. Finalment, la investigació explora on Gaudí va trobar la inspiració per a les formes de les finestres i com es va familiaritzar amb l'art del maó tallat per crear les geometries de les superfícies reglades. La recerca se centra en la finestra V2 situada a la façana oest, ja que és l'única finestra de què es disposa de cinc fotografies originals. Segons les conclusions de la recerca, la forma de la volta

és un conoide parabòlic que segueix la lògica de les superfícies reglades de les Escoles de la Sagrada Família. La hipòtesi que l'edifici funcionava com un rellotge de sol és plausible: Gaudí va orientar la cripta de nord a sud, amb una desviació de $+7,61^\circ$, i va disposar deu finestres a cada costat de la porta principal. A l'estiu, el primer raig de llum solar entra per la finestra V20 del costat est, i l'últim a través de la V1 del costat oest. Quatre de les finestres estan alineades amb els eixos de les columnes basàltiques. Igual com passa a la Sagrada Família, poden simbolitzar els quatre evangelistes que donen suport a l'Església tant físicament com simbòlicament.

La geometría, función y simbología de la ventana V2 en el contexto de la cripta Güell

Pöppinghaus, Hubertus

La geometría, la función y el simbolismo de los marcos abovedados de la ventana V2 son temas fascinantes. Se abren cuatro líneas de investigación: 1. Geometría: ¿La bóveda sigue una curva hiperbólica o es una forma conoidal? 2. Función: ¿Los doseles de las ventanas permiten rastrear la trayectoria del sol durante todo el año? 3. Simbolismo: ¿Por qué los ejes de cuatro de las ventanas están alineados con las columnas centrales de basalto? 4. Finalmente, la investigación explora dónde Gaudí encontró la inspiración para las formas de las ventanas y cómo se familiarizó con el arte del ladrillo cortado para crear las geometrías de las superficies regladas. La investigación se centra en la ventana V2 situada en la fachada oeste, puesto que es la única ventana de la que se dispone de cinco fotografías originales. Según las conclusiones de la investigación, la forma de la bóveda es un conoide parabólico que sigue la lógica de las superficies regladas de las Escuelas de la Sagrada Familia. La hipótesis de que el edificio funcionaba como un reloj de sol es plausible: Gaudí orientó la cripta de norte a sur, con una desviación de $+7,61^\circ$ y dispuso diez ventanas a cada lado de la puerta principal. En verano, el primer rayo de luz solar entra por la ventana V20 del lado este y el último a través de la V1 del lado oeste. Cuatro de las ventanas están alineadas con los ejes de las columnas basálticas. Como sucede en la Sagrada Familia, pueden simbolizar los cuatro evangelistas que soportan la Iglesia tanto física como simbólicamente.

Geometry, function, and symbolism of window V2 in the context of the Güell Crypt

Pöppinghaus, Hubertus

The geometry, function and symbolism of the vaulted frames of the window V2 are fascinating topics. Four lines of research are opened: 1. Geometry: Does the vault follow a hyperbolic curve or is it a conoidal form? 2. Function: Do the window canopies allow the sun's path to be tracked throughout the year? 3. Symbolism: Why are the axes of four of the windows aligned with the central basalt columns? 4. Lastly, the investigation explores where Gaudí found inspiration for the shapes of the windows and how he became familiar with the art of carved brickwork to create the geometries of the ruled surfaces. The research focuses on the V2 window located on the west façade, as it is the only window with five original photographs available. According to the findings of the research, the shape of the vault is a parabolic conoid that follows the logic of the ruled surfaces of the Sagrada Familia Schools. The hypothesis that the building functioned as a sundial is plausible: Gaudí oriented the crypt from north to south, with a deviation of $+7.61^\circ$, and arranged ten windows on either side of the main door. In summer, the first ray of sunlight enters through window V20 on the east side, and the last through V1 on the west side. Four of the windows are aligned with the axes of the basalt columns. As is the case with the Sagrada Família, they may symbolise the four evangelists who support the church both physically and symbolically.

Digitalització de la llum i la forma de Gaudí: maqueta paramètrica de les finestres de la Colònia Güell per al disseny futur

Kikuchi, Ayano. Roca Musach, Marc. Kaneko, Teruyoshi. Ikeda, Yasushi

El modern finestram estandarditzat, dominat pel vidre pla i els marcs ortogonals, restringeix seriosament les possibilitats òptiques, espacials i ambientals que ofereix el disseny de geometries d'obertura. Si bé les obertures tridimensionals de Gaudí –com les finestres hiperbòliques de la Sagrada Família– demostren un enginyós control ambiental passiu, el rendiment i els efectes específics de les complexes finestres de doble corba de la cripta de la Colònia Güell encara no s'han aclarit. Aquest estudi estableix una cadena d'eines digital a física d'extrem a extrem que inverteix aquestes obertures històriques en un marc computacional adaptable. Combinant l'escaneig LiDAR 3D d'alta precisió, el modelatge

paramètric basat en Grasshopper, simulacions de llum de dia de ClimateStudio calibrades amb mesures empíriques de camp i prototipatge físic imprès en 3D a escala 1:10, el flux de treball tradueix formes orgàniques complexes en variables geomètriques controlables. Aquest marc proporciona una metodologia estructurada per analitzar i descodificar com les característiques de disseny de finestres tridimensionals –com perfils de maçoneria en pendent i perfils de doble corba– funcionen com a elements passius moduladors de la llum. Més enllà de l'arxiu històric estàtic, aquesta recerca connecta l'artesania històrica amb la fabricació digital personalitzada en massa, i dota els arquitectes d'una plataforma de disseny impulsada pel rendiment per crear sistemes de finestres que s'adaptin al clima per a l'arquitectura futura. xemeneies de terrat, confirmant el paper central de la geometria en l'imaginari arquitectònic de Gaudí.

Digitalización de la luz y la forma de Gaudí: maqueta paramétrica de las ventanas de la Colonia Güell para el diseño futuro

Kikuchi, Ayano. Roca Musach, Marc. Kaneko, Teruyoshi. Ikeda, Yasushi

El moderno ventanal estandarizado, dominado por el vidrio plano y los marcos ortogonales, restringe seriamente las posibilidades ópticas, espaciales y ambientales que ofrece el diseño de geometrías de apertura. Si bien las aperturas tridimensionales de Gaudí –como las ventanas hiperbólicas de la Sagrada Familia– demuestran un ingenioso control ambiental pasivo, el rendimiento y los efectos específicos de las complejas ventanas de doble curva de la cripta de la Colonia Güell aun no se han aclarado. Este estudio establece una cadena de herramientas digital a física de extremo a extremo que invierte estas aperturas históricas en un marco computacional adaptable. Combinando el escaneo LiDAR 3D de alta precisión, el modelado paramétrico basado en Grasshopper, simulaciones de luz de día de ClimateStudio calibradas con medidas empíricas de campo y prototipado físico impreso en 3D a escala 1:10, el flujo de trabajo traduce formas orgánicas complejas en variables geométricas controlables. Este marco proporciona una metodología estructurada para analizar y decodificar cómo las características de diseño de ventanas tridimensionales –como perfiles de mampostería en pendiente y perfiles de doble curva– funcionan como elementos pasivos moduladores de la luz. Más allá del archivo histórico estático, esta investigación conecta la artesanía histórica con la fabricación digital personalizada en masa y dota los arquitectos de una plataforma de diseño impulsada por el rendimiento para crear sistemas de ventanas que se adaptan al clima para la arquitectura futura.

Digitizing Gaudí's Light & Form: Colònia Güell Parametric Windows Model for Future Design

Kikuchi, Ayano. Roca Musach, Marc. Kaneko, Teruyoshi. Ikeda, Yasushi

Modern standardized fenestration, dominated by planar glass and orthogonal frames, severely constrains the optical, spatial, and environmental possibilities offered by designing aperture geometries. While Gaudí's three-dimensional apertures –such as the hyperbolic windows of the Sagrada Família– demonstrate ingenious passive environmental control, the specific performance and effects of the complex double-curved windows at the Colònia Güell Crypt remain unclarified. This study establishes an end-to-end digital-to-physical toolchain that reverse-engineers these historic apertures into an adaptable computational framework. Combining high-precision 3D LiDAR scanning, Grasshopper-based parametric modeling, ClimateStudio daylight simulations calibrated with empirical field measurements, and 1:10 3D-printed physical prototyping, the workflow translates complex organic forms into controllable geometric variables. This framework provides a structured methodology to analyze and decode how three-dimensional window design features –such as sloped masonry reveals and double-curved profiles– function as passive light-modulating elements. Beyond static historic archiving, this research bridges historical craftsmanship with mass-customized digital fabrication, equipping architects with a performance-driven design platform to create climate-responsive window systems for future architecture.

La restauració exterior de la Casa Botines: cadiram, fusteries i reixeria

*González Rebollo, Virginia. Villafañez-Marcos,
Raúl. Varela Fernández, Carlos*

Aquest treball analitza la restauració exterior de la Casa Botines de Lleó, projectada per Antoni Gaudí i construïda entre 1892 i 1894. La intervenció, que va tenir lloc entre setembre de 2023 i octubre de 2025, va abordar la pedreria, la metal·listeria i la fusteria exterior, juntament amb obres secundàries a les cobertes, xemeneies i acabats arquitectònics. L'estudi se centra en el procés metodològic utilitzat per identificar intervencions prèvies i patologies materials, seleccionar procediments de neteja compatibles i recuperar el rendiment funcional i estètic de l'edifici conservant-ne la materialitat històrica. Es presta especial atenció a les proves comparatives de tres mètodes de neteja de pedra i a la selecció de microprojecció controlada de silicat d'alumini, com

també al tractament de la ferramenta i la reparació de mecanismes històrics de finestres i elements de fusta. Les obres també van proporcionar l'oportunitat de documentar detalls arquitectònics inaccessibles, identificar materials i tècniques constructives i registrar evidències prèviament indocumentades sobre la història de la conservació de l'edifici. L'escrit argumenta que la restauració s'ha d'entendre no només com una intervenció material, sinó també com un procés de recerca que contribueixi a conèixer millor els mètodes constructius de Gaudí i estableixi criteris per a la futura conservació de la Casa Botines.

La restauración exterior de la Casa Botines: sillería, carpinterías y rejería

*González Rebollo, Virginia. Villafañez-Marcos, Raúl.
Varela Fernández, Carlos*

Este trabajo analiza la restauración exterior de la Casa Botines de León, proyectada por Antoni Gaudí y construida entre 1892 y 1894. La intervención, que tuvo lugar entre septiembre de 2023 y octubre de 2025, abordó la pedrería, la metalistería y la carpintería exterior, junto con obras secundarias en las cubiertas, chimeneas y acabados arquitectónicos. El estudio se centra en el proceso metodológico utilizado para identificar intervenciones previas y patologías materiales, seleccionar procedimientos de limpieza compatibles y recuperar el rendimiento funcional y estético del edificio conservando la materialidad histórica. Se presta especial atención a las pruebas comparativas de tres métodos de limpieza de piedra y a la selección de microproyección controlada de silicato de aluminio, como también al tratamiento de los herrajes y la reparación de mecanismos históricos de ventanas y elementos de madera. Las obras también proporcionaron la oportunidad de documentar detalles arquitectónicos inaccesibles, identificar materiales y técnicas constructivas y registrar evidencias previamente indocumentadas sobre la historia de la conservación del edificio. El escrito argumenta que la restauración debe entenderse no solo como una intervención material, sino también como un proceso de investigación que contribuya a conocer mejor los métodos constructivos de Gaudí y establezca criterios para la futura conservación de la Casa Botines.

Exterior restoration of Casa Botines: stonework, woodwork, and ironwork

*González Rebollo, Virginia. Villafañez-Marcos, Raúl.
Varela Fernández, Carlos*

This paper analyses the exterior restoration of Casa Botines in León, designed by Antoni Gaudí and built between 1892 and 1894. The intervention, carried out between September 2023 and October 2025, addressed the stonework, metalwork and exterior carpentry, together with secondary works to the roofs, chimneys and architectural finishes. The study focuses on the methodological process used to identify previous interventions and material pathologies, select compatible cleaning procedures and recover the functional and aesthetic performance of the building while retaining its historical materiality. Particular attention is paid to the comparative testing of three stone-cleaning methods and to the selection of controlled aluminium-silicate microprojection, as well as to the treatment of the ironwork and the repair of historic window mechanisms and timber elements. The works also provided an opportunity to document inaccessible architectural details, identify materials and construction techniques, and record previously undocumented evidence concerning the building's conservation history. The paper argues that the restoration should be understood not only as a material intervention, but also as a research process that contributes to a better understanding of Gaudí's construction methods and establishes criteria for the future conservation of Casa Botines.

Anomalies superficiales dels mosaics de trencadís exposats a la intempèrie, fets amb tessell·les de vidre venecià Smalti

Zamora-Mestre, Joan-Lluís. Orozco Camargo, Héctor. Arias-Holguín-Veras, Paloma. Serra Fabregà, Raül

El vidre venecià conegut com a Smalti va ser utilitzat per l'arquitecte Antoni Gaudí i Cornet en alguns dels seus revestiments de mosaic de trencadís més reconeguts. Sovint exposats als elements i amb una varietat de formes tridimensionals, aquests elements de revestiment arquitectònic han sobreviscut en un estat de conservació molt variat més de cent anys després de la seva execució. La restauració d'aquests únics elements de revestiment en mosaic requereix una investigació preliminar de les seves

anomalies, tant si es manifesten durant la fabricació del vidre, la seva manipulació, la seva instal·lació, com durant la seva vida útil a l'edifici. En aquesta comunicació es presenta un resum de la recerca que s'ha dut a terme per identificar, catalogar, agrupar i interrelacionar aquestes anomalies, sempre amb vista a millorar els processos de restauració i posterior manteniment d'aquests elements de revestiment arquitectònic.

Anomalías superficiales de los mosaicos de trencadís expuestos a la intemperie, realizados con teselas de vidrio veneciano Smalti

Zamora-Mestre, Joan-Lluís. Orozco Camargo, Héctor. Arias-Holguín-Veras, Paloma. Serra Fabregà, Raül

El vidrio veneciano conocido como Smalti fue utilizado por el arquitecto Antoni Gaudí i Cornet en algunos de sus revestimientos de mosaico de trencadís más reconocidos. A menudo expuestos a los elementos y con una variedad de formas tridimensionales, estos elementos de revestimiento arquitectónico han sobrevivido en un estado de conservación muy variado más de cien años después de su ejecución. La restauración de estos únicos elementos de revestimiento en mosaico requiere una investigación preliminar de sus anomalías, tanto si se manifiestan durante la fabricación del vidrio, su manipulación, su instalación, como durante su vida útil en el edificio. En esta comunicación se presenta un resumen de la investigación que se ha llevado a cabo para identificar, catalogar, agrupar e interrelacionar tales anomalías, siempre en orden a mejorar los procesos de restauración y posterior mantenimiento de estos elementos de revestimiento arquitectónico.

Anomalies superficiales dels mosaics de trencadís exposats a la intempèrie, fets amb tessell·les de vidre venecià Smalti

Zamora-Mestre, Joan-Lluís. Orozco Camargo, Héctor. Arias-Holguín-veras, Paloma. Serra Fabregà, Raül

The Venetian glass known as Smalti was used by the architect Antoni Gaudí i Cornet in some of his most renowned trencadís mosaic cladding. Often exposed to the elements and featuring a variety of three-dimensional forms, these architectural cladding elements have survived in a highly varied state of conservation more than 100 years after their execution. The restoration of these unique mosaic cladding elements requires preliminary research into their anomalies, whether they manifest during the manufacture of the glass, its handling, its installation, or during its service life in the building. This communication presents a summary of the research carried out to identify, catalogue, group and interrelate these anomalies, always with a view to improving the processes of restoration and subsequent maintenance of these architectural cladding elements.

Tornem a Montferri – Santuari de la Mare de Déu de Montserrat de Jujol

Joseph Jules Henri Marie, Tomlow

El llibre comentat en aquest article es va publicar el 2022: Jané Coca, Josep M., *El Santuari de la Mare de Déu de Montserrat a Montferri*. Història, arquitectura i mística. Arquitecte Josep M. Jujol Gibert. El treball pretén afegir informació tècnica a aquesta important publicació. El projecte està correctament presentat per Jané Coca com un esforç de rehabilitació per a una regió europea rural despoblada. L'autor holandès Jos Tomlow –resident a Zittau, Alemanya, l'any 1999– té en comú amb l'autor Jané Coca l'arquitecte del projecte Jané Casas que va treballar en l'equip que va acabar l'església, coordinat pel professor Joan Bassegoda Nonell (1990-1999).

Va ser dissenyat i iniciat per Josep M. Jujol Gibert en el període 1925–1930. El paper de l'autor va ser l'assessorament en matèria estructural i en l'anàlisi de les fonts històriques. Les seves anotacions inclouen explicacions sobre per què aquest disseny de l'església, construït amb blocs de formigó, es pot interpretar com un projecte sostenible i d'estalvi de recursos. Per què aquest projecte és un disseny estructuralista, mentre que normalment Jujol es considera un arquitecte idiosincràtic, sense regles tradicionals? Aquesta explicació toca el tema moral de si acabar aquest disseny de l'església és admissible des d'un punt de vista disciplinari (conservadors i arquitectes). Per tant, els futurs esforços de recerca, que tenen com a objectiu incloure aquest projecte singular en el seu lloc adequat en la història de l'art, poden trobar suport científic.

Volvemos a Montferri – Santuario de la Virgen de Montserrat de Jujol

Joseph Jules Henri Marie, Tomlow

El libro comentado en este artículo se publicó en 2022: Jané Coca, Josep M., *El Santuari de la Mare de Déu de Montserrat a Montferri*. Història, arquitectura i mística. Arquitecte Josep M. Jujol Gibert. El trabajo pretende añadir información técnica en esta importante publicación. El proyecto está correctamente presentado por Jané Coca como un esfuerzo de rehabilitación para una región europea rural despoblada. El autor holandés Jos Tomlow –residente en Zittau, Alemania, en el año 1999– tiene en común con el autor Jané Coca el arquitecto del proyecto Jané Casas, que trabajó en el equipo que finalizó la iglesia, coordinado por el profesor Joan Bassegoda Nonell (1990-1999). Fue diseñado e iniciado por Josep M. Jujol Gibert en el periodo 1925-1930. El papel del autor fue el asesoramiento en materia estructural y en el análisis de las fuentes históricas. Sus anotaciones incluyen explicaciones sobre por qué este diseño de la iglesia, construido con bloques de hormigón, se puede interpretar como un proyecto sostenible y de ahorro de recursos. ¿Por qué este proyecto es un diseño estructuralista, mientras que normalmente Jujol se considera un arquitecto idiosincrático, sin reglas tradicionales? Esta explicación toca el tema moral de si finalizar este diseño de la iglesia es admisible desde un punto de vista disciplinario (conservadores y arquitectos). Por lo tanto, los futuros esfuerzos de investigación, que tienen como objetivo incluir este proyecto singular en su lugar adecuado en la historia del arte, pueden encontrar apoyo científico.

Revisiting Montferri – Jujol's Sanctuary of Our Lady of Montserrat

Joseph Jules Henri Marie, Tomlow

The book commented in this paper was published in 2022: Jané Coca, Josep M., *El Santuario de la Mare de Déu de Montserrat en Montferri* – Història, Arquitectura i Mística – Arquitecte Josep M. Jujol Gibert. The paper aims to add technical information to this important publication. The project is correctly presented by Jané Coca as a rehabilitation effort for a depopulated rural European region. The Dutch author, Jos Tomlow – based 1999 in Zittau, Germany – has common with the author Jané Coca, the project architect Jané Casas that he worked in the team that finished the church, coordinated by Prof. Joan Bassegoda Nonell (1990-1999). It had been designed and started by Josep M. Jujol Gibert in the period 1925 – 1930. The role of the author was to advice in structural matter and in analyzing the historical sources. His annotations include discussion of why this church design, built with concrete blocks, can be interpreted as a sustainable, resource saving project. Why is this project a structuralist design, whereas normally Jujol is regarded an idiosyncratic architect, without any traditional rules? This discussion touches the moral theme whether finishing this church design is allowable, from a disciplinary view point (conservations and architects). Thus, future research efforts, which aim on including this singular project in its proper place in art history, may find scientific support.

La reforma d'Antoni Gaudí a la Catedral de Mallorca (1904–1915): litúrgia, espai i música

Escalas Sucari, Sebastián

Aquesta recerca examina la dimensió sonora de la transformació litúrgica i espacial de la catedral de Mallorca empresa per Antoni Gaudí i el bisbe Pere Joan Campins entre 1904 i 1915. A partir de fonts capitulars, pastorals, gràfiques i materials, l'estudi investiga la caixa harmònica, les tribunes del cor i les taules sonores dels pulpits com a elements incorporats a la reorganització de l'espai litúrgic de la catedral. En lloc d'assumir l'existència d'un programa acústic unificat, la recerca distingeix entre intencions de disseny documentades, configuracions arquitectòniques capaces de produir efectes sonors i efectes que queden per verificar físicament. L'anàlisi mostra que la motivació fonamental de la intervenció van ser objectius litúrgics, eclesiològics i funcionals, particularment la centralitat de l'altar,

la reubicació del cor i l'adaptació de l'espai a les pràctiques musicals renovades. Malgrat tot, aquestes transformacions van alterar inevitablement les condicions espacials de producció i recepció del so. Les diferents solucions materials i geomètriques adoptades per a la caixa harmònica, les tapes harmòniques i les tribunes del cor revelen graus d'interacció diferents entre l'arquitectura, la litúrgia i el so. La recent reconstrucció digital de la tapa harmònica del púlpit principal proporciona una base metodològica per a la futura simulació acústica i validació experimental.

La reforma de Antoni Gaudí en la Catedral de Mallorca (1904–1915): liturgia, espacio y música

Escalas Sucari, Sebastián

Esta investigación examina la dimensión sonora de la transformación litúrgica y espacial de la Catedral de Mallorca emprendida por Antoni Gaudí y el obispo Pere Joan Campins entre 1904 y 1915. A partir de fuentes capitulares, pastorales, gráficas y materiales, el estudio investiga la caja armónica, las tribunas del coro y las mesas sonoras de los pulpitos como elementos incorporados a la reorganización del espacio litúrgico de la catedral. En lugar de asumir la existencia de un programa acústico unificado, la investigación distingue entre intenciones de diseño documentadas, configuraciones arquitectónicas capaces de producir efectos sonoros y efectos que quedan por verificar físicamente. El análisis muestra que la motivación fundamental de la intervención fueron objetivos litúrgicos, eclesiológicos y funcionales, particularmente la centralidad del altar, la reubicación del coro y la adaptación del espacio a las prácticas musicales renovadas. A pesar de todo, dichas transformaciones alteraron inevitablemente las condiciones espaciales de producción y recepción del sonido. Las diferentes soluciones materiales y geométricas adoptadas para la caja armónica, las tapas armónicas y las tribunas del coro revelan grados de interacción diferentes entre la arquitectura, la liturgia y el sonido. La reciente reconstrucción digital de la tapa armónica del púlpito principal proporciona una base metodológica para la futura simulación acústica y validación experimental.

Antoni Gaudí's renovation of the Cathedral of Mallorca (1904–1915): liturgy, space, and music

Escalas Sucari, Sebastián

This research examines the sonic dimension of the liturgical and spatial transformation of Mallorca Cathedral undertaken by Antoni Gaudí and Bishop Pere Joan Campins between 1904 and 1915. Drawing on chapter, pastoral, graphic, and material sources, the study investigates the harmonic box, choir tribunes, and pulpits soundboards as elements incorporated into the reorganization of the cathedral's liturgical space. Rather than assuming the existence of a unified acoustic program, the research distinguishes between documented design intentions, architectural configurations capable of producing sonic effects, and effects that remain to be physically verified. The analysis shows that the intervention was primarily motivated by liturgical, ecclesiological, and functional objectives, particularly the centrality of the altar, the relocation of the choir, and the adaptation of the space to renewed musical practices. Nevertheless, these transformations inevitably altered the spatial conditions of sound production and reception. The different material and geometric solutions adopted for the harmonic box, soundboards, and choir tribunes reveal varying degrees of interaction between architecture, liturgy, and sound. Recent digital reconstruction of the main pulpit's soundboard provides a methodological basis for future acoustic simulation and experimental validation.

El Capricho de Gaudí: operacions de projecte i mutació tipològica

Pesquera González, Eduardo

Aquest treball proposa una lectura basada en projectes d'El Capricho d'Antoni Gaudí a Comillas, centrada en les operacions arquitectòniques a través de les quals la casa transforma la tipologia vuitcentista de la residència d'oci. Més que considerar l'hivernacle únicament com un dispositiu solar, l'estudi n'analitza l'autonomia formal i programàtica en relació amb un organisme domèstic l'organització del qual en depèn. Aquesta relació asimètrica s'examina juntament amb el volum exterior continu que unifica estances diferenciades, la convivència d'enfilada i circulació independent, els balcons cantoneres compartits i les variacions seccionals que estableixen complexes relacions visuals, espacials i climàtiques entre interior, jardí i topografia. L'escrit també introdueix, com a hipòtesi explícitament

no demostrada, la delicada salut de Máximo Díaz de Quijano com a possible restricció activa de la comissió, cosa que suggereix una tensió entre l'escassetat vital i una arquitectura que intensifica la llum, la vegetació, el color, la música i la sociabilitat. A partir de les reflexions de Rafael Moneo sobre la transformació tipològica i dels escrits de José Ignacio Linazasoro sobre permanència i mutació, El Capricho s'interpreta no com la reproducció d'un model domèstic fix, sinó com una seqüència de mutacions: en primer lloc, dins del projecte original de Gaudí; després, a través de les adaptacions fetes després de la mort prematura del propietari; i, finalment, a través de la restauració del segle XX i l'ús patrimonial contemporani.

El Capricho de Gaudí: operaciones de proyecto y mutación tipológica

Pesquera González, Eduardo

Este trabajo propone una lectura basada en proyectos de El Capricho de Antoni Gaudí en Comillas, centrada en las operaciones arquitectónicas a través de las cuales la casa transforma la tipología ochocentista de la residencia de ocio. Más que considerar el invernadero únicamente como un dispositivo solar, el estudio analiza su autonomía formal y programática en relación con un organismo doméstico de cuya organización depende. Dicha relación asimétrica se examina junto con el volumen exterior continuo que unifica estancias diferenciadas, la convivencia de subida y circulación independiente, los balcones esquineros compartidos y las variaciones seccionales que establecen complejas relaciones visuales, espaciales y climáticas entre interior, jardín y topografía. El escrito también introduce, como hipótesis explícitamente no demostrada, la delicada salud de Máximo Díaz de Quijano como posible restricción activa de la comisión, lo que sugiere una tensión entre la escasez vital y una arquitectura que intensifica la luz, la vegetación, el color, la música y la sociabilidad. A partir de las reflexiones de Rafael Moneo sobre la transformación tipológica y de los escritos de José Ignacio Linazasoro sobre permanencia y mutación, El Capricho se interpreta no como la reproducción de un modelo doméstico fijo, sino como una secuencia de mutaciones: en primer lugar, dentro del proyecto original de Gaudí; después, a través de las adaptaciones realizadas tras la muerte prematura del propietario; y, finalmente, a través de la restauración del siglo XX y el uso patrimonial contemporáneo.

El Capricho de Gaudí: design operations and typological mutation

Pesquera Gonzlaez, Eduardo

This paper proposes a project-based reading of Antoni Gaudí's El Capricho in Comillas, focusing on the architectural operations through which the house transforms the nineteenth-century type of the leisure residence. Rather than considering the greenhouse solely as a solar device, the study analyses its formal and programmatic autonomy in relation to a domestic body whose organization depends on it. This asymmetrical relationship is examined together with the continuous external volume that unifies differentiated rooms, the coexistence of enfilade and independent circulation, the shared corner balconies, and the sectional variations that establish complex visual, spatial and climatic relations between interior, garden and topography. The paper also introduces, as an explicitly unproven hypothesis, the delicate health of Máximo Díaz de Quijano as a possible active constraint of the commission, suggesting a tension between vital scarcity and an architecture that intensifies light, vegetation, colour, music and sociability. Drawing on Rafael Moneo's reflections on typological transformation and José Ignacio Linazasoro's writings on permanence and mutation, El Capricho is interpreted not as the reproduction of a fixed domestic model but as a sequence of mutations: first within Gaudí's original project, then through the adaptations made after the owner's early death, and finally through twentieth-century restoration and contemporary heritage use.

2. Història, teoria i documentació

Historia, teoría y documentación | History, theory, and documentation

La reutilització dels tapissos dels Jochs Florals de Gaudí al Teatre Grech de Jujol

Pagès Arjona, Ignasi. Sans Duran, Mònica

Aquesta recerca presenta un descobriment sense precedents: la reutilització, l'any 1912, dels tres llenços plegats –Fe, Amor i Pàtria– pintats per Josep Maria Jujol en l'encàrrec d'Antoni Gaudí per als Jocs Florals de Barcelona de 1907. Les pintures es van concebre com a grans tapissos per cobrir les columnes del Saló de Contractacions a la Llotja de Mar. Cinc anys després, Jujol les va reutilitzar com a part de l'escenografia del Teatre Grech de la Casa de Família, instal·lada al pati de l'antic Convent de les Monges Mínimes. La investigació traça la trajectòria d'aquestes obres efímeres a través de la triangulació de fonts documentals, la reconstrucció

gràfica i la interpretació, basant-se fonamentalment en els dibuixos de l'Arxiu Jujol-COAC-Tarragona, fotografies d'època i premsa històrica. Un document gràfic inèdit permet identificar el paper dels tres tapissos a l'hora de conformar el rerefons escènic del teatre, una configuració sostinguda posteriorment per fotografies de l'escenografia. Les troballes confirmen les estratègies de reutilització, economia de mitjans i adaptabilitat com a distintius de l'arquitectura efímera de Jujol. A més, també aporten noves proves sobre la col·laboració professional entre els dos arquitectes, destacant el valor de l'Arxiu Jujol per a la recerca sobre Gaudí.

La reutilización de los tapices de los Jochs Florals de Gaudí en el Teatro Grech de Jujol

Campesino Arjona, Ignasi. Sans Duran, Mònica

Esta investigación presenta un descubrimiento sin precedentes: la reutilización, en el año 1912, de los tres lienzos –Fe, Amor y Patria– pintados por Josep Maria Jujol en el encargo de Antoni Gaudí para los Juegos Florales de Barcelona de 1907. Las pinturas se concibieron como grandes tapices para cubrir las columnas del Salón de Contrataciones en la Llotja de Mar. Cinco años después, Jujol las reutilizó como parte de la escenografía del Teatro Grech de la Casa de Familia, instalada en el patio del antiguo Convento de las Monjas Mínimas. La investigación traza la trayectoria de estas obras efímeras a través de la triangulación de fuentes documentales, la reconstrucción gráfica y la interpretación, basándose fundamentalmente en los dibujos del Archivo Jujol-COAC-Tarragona, fotografías de época y prensa histórica. Un documento gráfico inédito permite identificar el papel de los tres tapices a la hora de conformar el trasfondo escénico del teatro, una configuración sostenida posteriormente por fotografías de la escenografía. Los hallazgos confirman las estrategias de reutilización, economía de medios y adaptabilidad como distintivos de la arquitectura efímera de Jujol. Además, también aportan nuevas pruebas sobre la colaboración profesional entre los dos arquitectos, destacando el valor del Archivo Jujol para la investigación sobre Gaudí.

The reuse of the Jochs Florals tapestries in Jujol's Teatre Grec

Pagès Arjona, Ignasi. Sans Duran, Mònica

This research presents an unprecedented discovery: the reuse, in 1912, of the three folded canvases –“Faith”, “Love” and “Homeland”– painted by Josep Maria Jujol at Antoni Gaudí's commission for the 1907 Barcelona Jochs Florals. The paintings were conceived as large tapestries to cover the columns of the Saló de Contractacions at the Llotja de Mar. Five years later, Jujol reused them as part of the scenography of the Teatre Grech at the Casa de Família, installed in the courtyard of the former Convent de les Monges Mínimes. The research traces the trajectory of these ephemeral works through triangulation of documentary sources, graphic reconstruction and interpretation, based primarily on the drawings from the Arxiu Jujol-COAC-Tarragona, period photographs and historical press. An unpublished graphic document makes it possible to identify the role of the three tapestries in forming the theatre's stage backdrop, a configuration subsequently supported by photographs of the scenography. The findings confirm the strategies of reuse, economy of means and adaptability as hallmarks of Jujol's ephemeral architecture. Moreover, they also provide new evidence on the professional collaboration between the two architects, highlighting the value of the Arxiu Jujol for Gaudí research.

Documentació de l'Arxiu Capitular de Mallorca sobre la intervenció d'Antoni Gaudí a la Seu

Morro Aguilar, Rafel. Ribes Giner, Malena

L'objecte d'aquest article és destacar la significació dels arxius històrics i del patrimoni documental que conserven per a la recerca acadèmica i científica. Les recents tasques de valoració i catalogació històriques que s'estan desenvolupant a l'Arxiu Històric de la Catedral de Mallorca (ACM) han tret a la llum documents fins ara desconeguts relacionats amb la intervenció d'Antoni Gaudí en aquesta Catedral. A causa d'aquest descobriment, va sortir a la superfície nova informació, que pot ajudar a omplir alguns buits o obrir noves línies d'investigació, per exemple, documents sobre materials o dates de construcció d'alguns elements artístics, informació

addicional dels col·laboradors que treballaven amb Gaudí o noms i salaris dels treballadors. En conclusió, a través de l'anàlisi d'aquestes fonts primàries recentment descobertes, aquest article demostra la importància del patrimoni documental per a la recerca acadèmica i científica, particularment en l'estudi de la intervenció d'Antoni Gaudí a la Catedral de Mallorca.

Documentación del Archivo Capitular de Mallorca sobre la intervención de Antoni Gaudí en la Seo

Morro Aguilar, Rafel. Ribes Giner, Malena

El objeto del presente artículo es destacar la significación de los archivos históricos y del patrimonio documental que conservan para la investigación académica y científica. Las recientes tareas de valoración y catalogación históricas que se están desarrollando en el Archivo Histórico de la Catedral de Mallorca (ACM) han sacado a la luz documentos hasta ahora desconocidos relacionados con la intervención de Antoni Gaudí en esta Catedral. Debido a este descubrimiento, afloró nueva información, que puede ayudar a llenar algunos vacíos o abrir nuevas líneas de investigación, por ejemplo, documentos sobre materiales o fechas de construcción de algunos elementos artísticos, información adicional de los colaboradores que trabajaban con Gaudí o nombres y salarios de los trabajadores. En conclusión, a través del análisis de estas fuentes primarias recientemente descubiertas, este artículo demuestra la importancia del patrimonio documental para la investigación académica y científica, particularmente en el estudio de la intervención de Antoni Gaudí en la Catedral de Mallorca.

Documentation from the Mallorca Chapter Archives regarding Antoni Gaudí's intervention at the Cathedral

Morro Aguilar, Rafel. Ribes Giner, Malena

The purpose of this article is to highlight the significance of the historical archives and the documentary heritage they preserve for academic and scientific research. The recent historical appraisal and cataloguing tasks that are being developed in the Historical Archive of the Cathedral of Mallorca (ACM) have brought previously unknown documents to light related to Antoni Gaudí's intervention in this Cathedral. By reason of this discovery, new information came to the surface, and it may help to fill some gaps or open new lines of investigation, for example, documents regarding materials or construction dates for some artistic elements, further information of the collaborators who worked with Gaudí or names and salaries of the labourers. In conclusion, through the analysis of these recently discovered primary sources, this article demonstrates the importance of documentary heritage for academic and scientific research, particularly in the study of Antoni Gaudí's intervention in the Cathedral of Mallorca.

Deu dibuixos del jove Gaudí

Tarragona i Clarasó, Josep Maria

Aquest treball examina deu dibuixos fins ara inèdits conservats dins d'un grup de trenta-set fulls conservats per l'arquitecte Emili Cabanyes i Rabassa, company d'Antoni Gaudí a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona. L'estudi n'aborda la procedència, autoria, suports materials, cronologia i característiques gràfiques. L'atribució es basa en la convergència de diversos criteris independents: la traçabilitat històrica de la col·lecció; la comparació de lletres, paraules i números manuscrits amb el Manuscrit de Gaudí de Reus; la comparació de la lletra formal amb dibuixos arquitectònics signats; l'anàlisi de tipus de paper i tècniques de dibuix; i la comparació sistemàtica amb obres atribuïdes

de manera segura dels anys estudiantils de Gaudí i de l'inici de la carrera professional. Els deu dibuixos inclouen autoretrats, estudis anatòmics i zoomòrfics, esbossos tècnics i estructurals, figures assíries, repertoris ornamentals, detalls arquitectònics i estudis derivats de Viollet-le-Duc. La majoria s'executen en grafit sobre diferents tipus de paper de traçat, mentre que el full de Nínive es dibuixa en tinta sobre paper de tela esmaltada. En conjunt, les evidències n'avalen l'atribució al jove Antoni Gaudí i suggereixen una data probable d'aproximadament 1876-1879. Els dibuixos revelen un mètode de treball ja característic basat en esbossos ràpids, correccions successives, reforç selectiu de línies, reelaboració contínua de solucions, i l'assimilació i transformació de models històrics, naturals i arquitectònics.

Diez dibujos del joven Gaudí

Tarragona i Clarasó, Josep Maria

Este trabajo examina diez dibujos hasta ahora inéditos conservados dentro de un grupo de treinta y siete hojas conservadas por el arquitecto Emili Cabanyes i Rabassa, compañero de Antoni Gaudí en la Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Barcelona. El estudio aborda su procedencia, autoría, soportes materiales, cronología y características gráficas. La atribución se basa en la convergencia de varios criterios independientes: la trazabilidad histórica de la colección; la comparación de letras, palabras y números manuscritos con el Manuscrito de Gaudí de Reus; la comparación de la letra formal con dibujos arquitectónicos firmados; el análisis de tipo de papel y técnicas de dibujo; y la comparación sistemática con obras atribuidas de forma segura de los años estudiantiles de Gaudí y del inicio de la carrera profesional. Los diez dibujos incluyen autorretratos, estudios anatómicos y zoomórficos, bocetos técnicos y estructurales, figuras asirias, repertorios ornamentales, detalles arquitectónicos y estudios derivados de Viollet-le-Duc. La mayoría se ejecutan en grafito sobre diferentes tipos de papel de trazado, mientras que la hoja de Nínive se dibuja en tinta sobre papel de tela esmaltada. En conjunto, las evidencias avalan su atribución al joven Antoni Gaudí y sugieren una fecha probable de aproximadamente 1876-1879. Los dibujos revelan un método de trabajo ya característico basado en bocetos rápidos, correcciones sucesivas, refuerzo selectivo de líneas, reelaboración continua de soluciones y la asimilación y transformación de modelos históricos, naturales y arquitectónicos.

Ten drawings by the young Gaudí

Tarragona i Clarasó, Josep Maria

This paper examines ten previously unpublished drawings preserved within a group of thirty-seven sheets kept by the architect Emili Cabanyes i Rabassa, a fellow student of Antoni Gaudí at the Barcelona School of Architecture. The study addresses their provenance, authorship, material supports, chronology and graphic characteristics. Attribution is based on the convergence of several independent criteria: the historical traceability of the collection; comparison of handwritten letters, words and numerals with Gaudí's Manuscript of Reus; comparison of formal lettering with signed architectural drawings; analysis of paper types and drawing techniques; and systematic comparison with securely attributed works from Gaudí's student years and early professional career. The ten drawings include self-portraits, anatomical and zoomorphic studies, technical and structural sketches, Assyrian figures, ornamental repertoires, architectural details and studies derived from Viollet-le-Duc. Most are executed in graphite on different types of tracing paper, while the Nineveh sheet is drawn in ink on glazed cloth paper. Taken together, the evidence supports their attribution to the young Antoni Gaudí and suggests a probable date of approximately 1876-1879. The drawings reveal an already characteristic working method based on rapid sketches, successive corrections, selective reinforcement of lines, continuous reworking of solutions, and the assimilation and transformation of historical, natural and architectural models.

L'arxiu de maquetes de Gaudí com a sistema operatiu de producció arquitectònica

Medina Manzano, Ismael. Rodríguez Rivero, Tomás

L'arxiu de maquetes de Gaudí associat a la Sagrada Família és un sistema de coneixement híbrid i itinerant en el qual fragments de models experimentals funcionen com a artefactes arxivístics i instruments de producció arquitectònica. Després de la destrucció del taller de Gaudí i la pèrdua de documentació durant la Guerra Civil espanyola, la continuació de la basílica va sorgir mitjançant operacions arxivístiques i col·lectives de recuperació, classificació, reubicació, reconstrucció i reactivació de fragments de models en contextos i tecnologies de taller canviants. Enmarcat dins de la concepció de Foucault de l'arxiu com un sistema que estructura el coneixement, la visió de Stoler dels arxius com a materials i processos epistèmics i el relat de Latour i Yaneva sobre el disseny com a conjunt distribuït, l'arxiu s'aborda com un sistema operatiu més que un

repositori. Des del punt de vista metodològic, l'estudi combina l'anàlisi arxivística de les pràctiques de classificació i manipulació amb la reconstrucció d'operacions de taller i entrevistes semiestructurades accedint a coneixements inèdits. Aquesta investigació argumenta que la força epistèmica de l'arxiu rau en la seva capacitat operativa: la gestió contínua de fragments en condicions canviants. Més que una seqüència lineal del fragment a la construcció, l'arxiu funciona com un motor de disseny que decideix activament què es conserva i què no. L'escrit proposa que la Sagrada Família no és un disseny unificat, sinó una manifestació arxivística promulgada a través d'una infraestructura híbrida i itinerant en què el coneixement arquitectònic sorgeix dels sistemes fragmentaris i de les decisions que es prenen al seu voltant.

El archivo de maquetas de Gaudí como sistema operativo de producción arquitectónica

Medina Manzano, Ismael. Rodríguez Rivero, Tomás

El archivo de maquetas de Gaudí asociado a la Sagrada Familia es un sistema de conocimiento híbrido e itinerante en el que fragmentos de modelos experimentales funcionan como artilugios archivísticos e instrumentos de producción arquitectónica. Tras la destrucción del taller de Gaudí y la pérdida de documentación durante la Guerra Civil española, la continuación de la basílica surgió mediante operaciones archivísticas y colectivas de recuperación, clasificación, reubicación, reconstrucción y reactivación de fragmentos de modelos en contextos y tecnologías de taller cambiantes. Enmarcado dentro de la concepción de Foucault del archivo como un sistema que estructura el conocimiento, la visión de Stoler de los archivos como materiales y procesos epistémicos y el relato de Latour y Yaneva sobre el diseño como conjunto distribuido, el archivo se aborda como un sistema operativo más que un repositorio. Desde el punto de vista metodológico, el estudio combina el análisis archivístico de las prácticas de clasificación y manipulación con la reconstrucción de operaciones de taller y entrevistas semiestructuradas accediendo a conocimientos inéditos. Esta investigación argumenta que la fuerza epistémica del archivo radica en su capacidad operativa: la gestión continua de fragmentos en condiciones cambiantes. Más que una secuencia lineal del fragmento a la construcción, el archivo funciona como un motor de diseño que decide activamente qué se conserva y qué no. El escrito propone que la Sagrada Familia no es un diseño unificado, sino una manifestación archivística promulgada a través de una infraestructura híbrida e itinerante en la que el conocimiento arquitectónico surge de los sistemas fragmentarios y de las decisiones que se toman a su alrededor.

Gaudí's model archive as an operating system for architectural production

Medina Manzano, Ismael. Rodríguez Rivero, Tomás

The Gaudí model archive associated with the Sagrada Família is a hybrid and itinerant knowledge system in which fragments of experimental models operate as archival artefacts and instruments of architectural production. Following the destruction of Gaudí's workshop and the loss of documentation during the Spanish Civil War, the basilica's continuation emerged through archival and collective operations of recovery, classification, relocation, reconstruction and reactivation of model fragments across changing workshop contexts and technologies. Framed within Foucault's conception of the archive as a system that structures knowledge, Stoler's view of archives as material and epistemic processes, and Latour and Yaneva's account of design as a distributed assemblage, the archive is approached as an operative system rather than a repository. Methodologically, the study combines archival analysis of classification and handling practices with reconstruction of workshop operations and semi-structured interviews accessing unheard knowledge. This research argues that the epistemic force of the archive lies in its operational capacity: the continuous handling of fragments under shifting conditions. Rather than a linear sequence from fragment to construction, the archive functions as a design engine that actively decides what is preserved and what is not. The paper proposes that the Sagrada Família is not a unified design, but an archival manifestation enacted through a hybrid and itinerant infrastructure in which architectural knowledge emerges from fragmentary systems and the decisions made around them.

Reconstrucció iconogràfica d'un mural desaparegut a la Pedrera

Magkanas, Georgios. Loza Álvarez, Pablo

La Pedrera-Casa Milà, patrimoni de la humanitat per la UNESCO dissenyada per Antoni Gaudí, conserva una extensa decoració mural als seus vestíbuls i patis interiors, dirigida pel pintor Aleix Clapés. Aquests murals reproduïen tapissos de la col·lecció de Patrimoni Nacional, i els models utilitzats per a la inspiració s'han anat identificant progressivament durant les últimes tres dècades. Aquest estudi aborda un dels pocs murals el contingut iconogràfic dels quals havia quedat sense identificar, corresponent a un tram pictòric parcialment perdut a la planta principal del pati del passeig de Gràcia. Mitjançant l'aplicació de la tècnica d'equalització adaptativa de l'histograma amb contrast limitat (CLAHE, per les sigles en anglès) a fotografies històriques i actuals, seguida d'una comparació

sistemàtica amb la col·lecció de tapissos consultada per Clapés, el mural s'ha identificat com una reproducció del tapís La captura de Cartago de la sèrie "La història d'Escipió". Aquesta troballa completa el catàleg d'escenes que cobreixen els vestíbuls i patis de la Pedrera i introdueix una nova temàtica al repertori decoratiu, ja que és l'única escena històrica i bèl·lica documentada al monument, contrastant amb els motius mitològics trobats en altres indrets. El resultat dona suport a la hipòtesi que Clapés va seleccionar els fragments de tapissos principalment pel seu impacte visual en lloc del seu contingut narratiu, alhora que il·lustra com la revisió de les fonts històriques amb enfocaments moderns pot contribuir a una comprensió més coherent del nostre patrimoni.

Reconstrucción iconográfica de un mural desaparecido en La Pedrera

Magkanas, Georgios. Loza Álvarez, Pablo

La Pedrera-Casa Milà, patrimonio de la humanidad por la UNESCO diseñada por Antoni Gaudí, conserva una extensa decoración mural en sus vestíbulos y patios interiores, dirigida por el pintor Aleix Clapés. Estos murales reproducen tapices de la colección de Patrimonio Nacional y los modelos utilizados para la inspiración se han ido identificando progresivamente durante las últimas tres décadas. Este estudio aborda uno de los pocos murales cuyo contenido iconográfico había quedado sin identificar, correspondiente a un tramo pictórico parcialmente perdido en la planta principal del patio del Passeig de Gràcia. Mediante la aplicación de la técnica de ecualización adaptativa del histograma con contraste limitado (CLAHE, por las siglas en inglés) a fotografías históricas y actuales, seguida de una comparación sistemática con la colección de tapices consultada por Clapés, el mural se ha identificado como una reproducción del tapiz La captura de Cartago de la serie "La historia de Escipión". Este hallazgo completa el catálogo de escenas que cubren los vestíbulos y patios de la Pedrera e introduce una nueva temática en el repertorio decorativo, puesto que es la única escena histórica y bélica documentada en el monumento, contrastando con los motivos mitológicos encontrados en otros lugares. El resultado apoya la hipótesis que Clapés seleccionó los fragmentos de tapices principalmente por su impacto visual en lugar de su contenido narrativo, a la vez que ilustra cómo la revisión de las fuentes históricas con enfoques modernos puede contribuir a una comprensión más coherente de nuestro patrimonio.

Iconographic reconstruction of a lost mural at La Pedrera

Magkanas, Georgios. Loza Alvarez, Pablo

La Pedrera-Casa Milà, a UNESCO World Heritage Site designed by Antoni Gaudí, preserves an extensive mural decoration in its vestibules and inner courtyards, directed by the painter Aleix Clapés. These murals reproduce tapestries from the Patrimonio Nacional collection, and the models used for inspiration have been progressively identified over the past three decades. This study addresses one of the few murals whose iconographic content had remained unidentified, corresponding to a partially lost pictorial section on the main floor of the Passeig de Gràcia courtyard. By applying Contrast Limited Adaptive Histogram Equalization (CLAHE) to historical and current photographs, followed by a systematic comparison with the tapestry collection consulted by Clapés, the mural has been identified as a reproduction of the tapestry "The Capture of Carthage" from the series "The Story of Scipio". This finding completes the catalogue of scenes covering the vestibules and patios of La Pedrera and introduces a new theme to the decorative repertoire, as it is the only historical and war scene documented in the monument, contrasting with the mythological motifs found elsewhere. The result supports the hypothesis that Clapés selected tapestry sections primarily for their visual impact rather than their narrative content, while illustrating how revisiting historical sources with modern approaches can contribute to a more coherent understanding of our heritage.

Gaudí i el Cafè Torino

Pinós, Gabriel

L'article analitza la història i el llegat artístic de l'emblemàtic Cafè Torino, inaugurat el 1902 al Passeig de Gràcia de Barcelona sota la iniciativa de l'empresari italià Flaminio Mezzalama per promocionar el vermut Martini & Rossi. Dirigit artísticament per Ricard de Capmany, el projecte va constituir una «obra d'art total» que va aplegar figures clau del Modernisme català com Josep Puig i Cadafalch, Pere Falqués i Antoni Gaudí. L'estudi se centra especialment en el Saló Àrab dissenyat per Gaudí, un espai privat d'estètica neomudèjar on l'arquitecte va aplicar principis de simplicitat, ergonomia i economia de recursos. Per a això, va substituir la ceràmica tradicional per rajoles decoratives

de cartó premsat i envernissat produïdes per l'industrial Hermenegild Miralles, i les va combinar amb mobiliari de fusta corbada de la firma Thonet Germans. Finalment, el treball aborda l'impacte urbà i filantròpic de Mezzalama, la transformació posterior del local (com la Joieria Roca de Josep Lluís Sert) i les estratègies publicitàries i de patrocini de Martini & Rossi a Catalunya, l'última de les quals il·lustrada amb l'enèsim cartell de Ramon Casas.

Gaudí y el Café Torino

Pinós, Gabriel

El artículo analiza la historia y el legado artístico del emblemático Café Torino, inaugurado en 1902 en el Paseig de Gràcia de Barcelona bajo la iniciativa del empresario italiano Flaminio Mezzalama para promocionar el vermut Martini & Rossi. Dirigido artísticamente por Ricard de Capmany, el proyecto constituyó una «obra de arte total» que reunió a figuras clave del Modernismo catalán como Josep Puig i Cadafalch, Pere Falqués y Antoni Gaudí. El estudio se centra especialmente en el Salón Árabe diseñado por Gaudí, un espacio privado de estética neomudéjar donde el arquitecto aplicó principios de simplicidad, ergonomía y economía de recursos. Para ello, sustituyó la cerámica tradicional por azulejos decorativos de cartón prensado y barnizado producidos por el industrial Hermenegild Miralles combinándolos con mobiliario de madera curvada de la firma Thonet Germans. Finalmente, el trabajo aborda el impacto urbano y filantrópico de Mezzalama, la posterior transformación del local (como la Joyería Roca de Josep Lluís Sert) y las estrategias publicitarias y de patrocinio de Martini & Rossi en Cataluña, la última de ellas ilustrada con el enésimo cartel de Ramon Casas.

Gaudí and Café Torino

Pinós, Gabriel

This article analyses the history and artistic legacy of the iconic Café Torino, opened in 1902 on Barcelona's Passeig de Gràcia at the initiative of Italian entrepreneur Flaminio Mezzalama to promote Martini & Rossi vermouth. Artistically directed by Ricard de Capmany, the project constituted a Gesamtkunstwerk (total work of art) that brought together key figures of Catalan Modernisme such as Josep Puig i Cadafalch, Pere Falqués, and Antoni Gaudí. The study focusses particularly on the Moorish-style room (Salón Árabe) designed by Gaudí, a private space with a Neo-Mudéjar aesthetic where the architect applied principles of simplicity, ergonomics and resource efficiency. To achieve this, he replaced traditional ceramics with decorative tiles made of pressed, varnished cardboard, produced by industrialist Hermenegild Miralles, combining them with bentwood furniture from the firm Thonet Hermanos. Finally, the work addresses Mezzalama's urban and philanthropic impact, the premises' subsequent transformation (such as into the Roca Jewelry Store by Josep Lluís Sert), and Martini & Rossi's advertising and sponsorship strategies in Catalonia—the latter illustrated by yet another poster by Ramon Casas.

Repertori d'ornamentació vegetal a l'arquitectura d'Antoni Gaudí: el cas del Palau Güell

López Pérez, Fàtima

Aquesta recerca inèdita se centra en l'ornamentació vegetal del Palau Güell, un tema novell no tractat en estudis previs sobre l'edifici. Presentem un estudi transversal i interdisciplinari que ofereix una nova perspectiva de l'arquitectura d'Antoni Gaudí. L'estudi ha comportat un examen exhaustiu tant de l'ornament exterior com interior del Palau Güell per identificar motius relacionats amb la flora, donant com a resultat la recopilació i l'anàlisi d'un nou repertori ornamental. Es va dissenyar una metodologia ajustada a l'estudi, que es pot aplicar a altres obres de Gaudí. Els resultats de la recerca demostren que al Palau Güell hi ha representats 233

motius florals; d'aquests, se n'han identificat 124, corresponents a 31 flors o plantes representades en diverses arts decoratives i aplicades. L'elecció de representar flora específica pot reflectir criteris decoratius, però també significats simbòlics vinculats al poder econòmic i social d'Eusebi Güell. A més, la investigació contribueix a comprendre la relació entre Gaudí i la natura, en identificar flors i plantes representades al Palau Güell dins altres obres de l'arquitecte. En conseqüència, aquest estudi estableix les bases d'una nova línia d'investigació: el repertori d'ornamentació vegetal en l'arquitectura de Gaudí.

Repertorio de ornamentación vegetal en la arquitectura de Antoni Gaudí: el caso del Palau Güell

López Pérez, Fàtima

Esta investigación inédita se centra en la ornamentación vegetal del Palau Güell, un tema novel no tratado en estudios previos sobre el edificio. Presentamos un estudio transversal e interdisciplinario que ofrece una nueva perspectiva de la arquitectura de Antoni Gaudí. El estudio ha supuesto un examen exhaustivo tanto de la ornamentación exterior como interior del Palau Güell para identificar motivos relacionados con la flora, dando como resultado la recopilación y el análisis de un nuevo repertorio ornamental. Se diseñó una metodología ajustada al estudio, que se puede aplicar a otras obras de Gaudí. Los resultados de la investigación demuestran que en el Palau Güell hay representados 233 motivos florales; de estos, se han identificado 124, correspondientes a 31 flores o plantas representadas en varias artes decorativas y aplicadas. La elección de representar flora específica puede reflejar criterios decorativos, pero también significados simbólicos vinculados al poder económico y social de Eusebi Güell. Además, la investigación contribuye a comprender la relación entre Gaudí y la naturaleza, al identificar flores y plantas representadas en el Palau Güell dentro de otras obras del arquitecto. Por lo tanto, este estudio establece las bases de una nueva línea de investigación: el repertorio de ornamentación vegetal en la arquitectura de Gaudí.

A catalogue of plant-based ornamentation in Antoni Gaudí's architecture: the case of Palau Güell

López Pérez, Fàtima

This unpublished research focuses on the plant ornamentation of Palau Güell, a novel subject not addressed in previous studies on the building. We present a cross-cutting, interdisciplinary study offering a new perspective on the architecture of Antoni Gaudí. The study involved an exhaustive examination of both the exterior and interior ornament of Palau Güell to identify motifs related to flora, resulting in the compilation and analysis of a new ornamental repertoire. A methodology tailored to the study was designed, which can be applied to other works by Gaudí. The results of the research demonstrate that 233 floral motifs are represented at Palau Güell; of these, 124 motifs have been identified, corresponding to 31 flowers or plants depicted across various decorative and applied arts. The choice to represent specific flora may reflect decorative criteria, but also symbolic meaning linked to the economic and social power of Eusebi Güell. Furthermore, the research contributes to the understanding of the relationship between Gaudí and nature, identifying flowers and plants depicted at Palau Güell within other works by the architect. Consequently, this study establishes the foundations for a new line of research: the repertoire of plant ornamentation in Gaudí's architecture.

Els ferros del Palau Güell d'Antoni Gaudí.

Noves aportacions al seu estudi

Amenós Martínez, Lluïsa

A finals de l'any 2025 va concloure l'inventari i estudi dels ferros del Palau Güell. El projecte, executat en dues fases, ha permès catalogar 155 elements de ferro associats a l'edifici i pertanyents a un ampli ventall tipològic. L'estudi ha partit d'una aproximació metodològica de caire pluridisciplinari, fonamentada en les aportacions documentals, les anàlisis morfològiques i els estudis de paral·lels, gràcies a la qual ha estat possible aprofundir en el coneixement d'un dels materials més emblemàtics del Palau Güell. Entre les aportacions més rellevant, s'hi compten la identificació dels perfils industrials, una primera aproximació als procediments tècnics

aplicats –embrió d'un futur estudi científicotècnic de caràcter multidisciplinari–, la concreció d'autories i propostes d'atribucions, i l'anàlisi de les fonts i els models d'inspiració gaudinians, tot plegat des d'una òptica històrico-arqueològica que posa l'èmfasi en els perfils industrials.

Los hierros del Palau Güell de Antoni Gaudí.

Nuevas aportaciones en su estudio

Amenós Martínez, Lluïsa

A finales de 2025 finalizó el inventario y estudio de los hierros del Palau Güell. El proyecto, ejecutado en dos fases, ha permitido catalogar 155 elementos de hierro asociados al edificio y pertenecientes a un amplio abanico tipológico. El estudio ha partido de una aproximación metodológica de carácter pluridisciplinar, fundamentada en las aportaciones documentales, los análisis morfológicos y los estudios de paralelos, gracias a la cual ha sido posible profundizar en el conocimiento de uno de los materiales más emblemáticos del Palau Güell. Entre las aportaciones más relevantes, se encuentran la identificación de los perfiles industriales, una primera aproximación a los procedimientos técnicos aplicados –embrión de un futuro estudio científico-técnico de carácter multidisciplinario–, la concreción de autorías y propuestas de atribuciones, y el análisis de las fuentes y los modelos de inspiración gaudinianos, todo ello desde una óptica histórico-arqueológica que hace hincapié en los perfiles industriales.

The ironwork of Antoni Gaudí's Palau Güell:

New contributions to its study

Amenós Martínez, Lluïsa

The inventory and study of the ironwork at Palau Güell concluded in late 2025. The project, carried out in two phases, enabled the cataloging of 155 iron elements associated with the building, spanning a wide range of typologies. The study employed a multidisciplinary methodological approach, grounded in documentary evidence, morphological analysis and comparative studies, making it possible to deepen our understanding of one of Palau Güell's most emblematic materials. Key contributions include the identification of industrial profiles, an initial approach to the technical procedures employed—laying the groundwork for a future multidisciplinary scientific-technical study—, the determination of authorship and proposed attributions, and an analysis of Gaudí's sources and models of inspiration, all viewed through a historical-archaeological lens that emphasizes the industrial profiles.

Els avantpassats de Gaudí, d'Auvèrnia a Reus, una relectura

Cabré Massot, Tate

Aquesta comunicació examina l'evolució de la recerca sobre la genealogia d'Antoni Gaudí mitjançant una revisió crítica de les aportacions dels historiadors. Des de l'elaboració del primer arbre genealògic per Josep Maria Armengol i Viver l'any 1936, font de referència durant dècades, la recerca ha progressat en un context de fonts disperses, dades errònies i llacunes generals. Aquell estudi fou decisiu perquè identificà l'origen francès de la nissaga Gaudí, documentada a l'Auvèrnia des de finals del segle XVI, i Joan Gaudí com el primer Gaudí que arribà a Catalunya al segle XVII. Un punt d'inflexió fou l'arbre genealògic elaborat el 1995 per dos col·laboradors de la Càtedra Gaudí, que reconstruí les generacions més properes a l'arquitecte. Posteriorment, Teresa Pitarch (2001) investigà les branques de Reus; la revista *L'Om* (2002) ho va

fer amb Riudoms; Josep Llorens, amb Tarragona (2002); Josep Ballabriga, amb la Conca de Barberà (2016); Joan Solé, amb Vilafranca del Penedès (2025), i Joan Torres participà en el treball de *L'Om* i amplia la recerca a totes les altres branques en una monografia publicada el 2018, avui obra de referència. L'anàlisi documental demostra dues característiques fonamentals de la nissaga: en primer lloc, una notable mobilitat geogràfica interurbana motivada per les conjuntures econòmiques de cada època; en segon lloc, una sòlida tradició vinculada a l'ofici de la caldereria. Aquesta darrera dada resulta crucial, ja que el mateix Gaudí reconeixia en la pràctica de "la caldereria", com sovint l'esmentava, l'origen de la seva singular concepció i visió de l'espai tridimensional.

Los antepasados de Gaudí, de Auvernia a Reus, una relectura

Cabré Massot, Tate

Esta comunicación examina la evolución de la investigación sobre la genealogía de Antoni Gaudí mediante una revisión crítica de las aportaciones de los historiadores. Desde la elaboración del primer árbol genealógico por Josep Maria Armengol i Viver en el año 1936, fuente de referencia durante décadas, la investigación ha progresado en un contexto de fuentes dispersas, datos erróneos y lagunas generales. Aquel estudio fue decisivo porque identificó el origen francés de la alcurnia Gaudí, documentada en la Auvernia desde finales del siglo XVI, y Joan Gaudí como el primero Gaudí que llegó a Cataluña en el siglo XVII. Un punto de inflexión fue el árbol genealógico elaborado en 1995 por dos colaboradores de la Càtedra Gaudí, que reconstruyó las generaciones más próximas al arquitecto. Posteriormente, Teresa Pitarch (2001) investigó las ramas de Reus; la revista *L'Olmo* (2002) lo hizo con Riudoms; Josep Llorens, con Tarragona (2002); Josep Ballabriga, con la Conca de Barberà (2016); Joan Solé, con Vilafranca del Penedès (2025), y Joan Torres participó en el trabajo de *L'Olmo* y amplió la investigación a todas las otras ramas en una monografía publicada en 2018, hoy obra de referencia. El análisis documental demuestra dos características fundamentales de la estirpe: en primer lugar, una notable movilidad geográfica interurbana motivada por las coyunturas económicas de cada época; en segundo lugar, una sólida tradición vinculada al oficio de la calderería. Este último dato resulta crucial, puesto que el propio Gaudí reconocía en la práctica de "la calderería", como a menudo la mencionaba, el origen de su singular concepción y visión del espacio tridimensional.

Gaudí's Ancestors: From Auvergne to Reus –A Re-examination

Cabré Massot, Tate

This paper examines the evolution of research into Antoni Gaudí's genealogy through a critical review of the contributions made by historians. Since the creation of the first family tree by Josep Maria Armengol i Viver in 1936, a reference source for decades, research has progressed amidst scattered sources, erroneous data, and general gaps in information. That study was pivotal, as it identified the French origins of the Gaudí lineage, documented in Auvergne since the late 16th century, and pinpointed Joan Gaudí as the first member of the family to arrive in Catalonia during the 17th century. A turning point came with the family tree produced in 1995 by two collaborators from the Càtedra Gaudí, which reconstructed the generations closest to the architect. Subsequently, Teresa Pitarch (2001) investigated the Reus branches; the magazine *L'Om* (2002) did the same for Riudoms; Josep Llorens covered Tarragona (2002); Josep Ballabriga, the Conca de Barberà (2016); and Joan Solé, Vilafranca del Penedès (2025). Meanwhile, Joan Torres contributed to the *L'Om* project and expanded the research to cover all other branches in a monograph published in 2018, which is now a standard reference work. Documentary analysis reveals two fundamental characteristics of the lineage: first, significant inter-city geographical mobility driven by the economic conditions of each era; Secondly, a solid tradition linked to the craft of coppersmithing. This latter point is crucial, as Gaudí himself acknowledged the practice of "coppersmithing"—as he often referred to it—as the origin of his unique conception and vision of three-dimensional space.

**Antoni Gaudí, tradició nacional i modernitat:
la conservació patrimonial de la Barcelona
del rei Jaume I (1908)**

Parés-Rigau, Fina

L'any 1908, Antoni Gaudí, un home deliberadament allunyat de l'enrenou públic, es va implicar activament en dos esdeveniments de gran transcendència col·lectiva: la celebració del 7è Centenari del Naixement del Rei Jaume I i la defensa de la preservació de la memòria urbana i arquitectònica de la Barcelona històrica. El seu compromís personal amb aquests dos esdeveniments ofereix una visió important sobre la seva personalitat, la seva visió de Catalunya, i també com va entendre la connexió i continuïtat que hauria d'haver-hi entre el traçat urbà tradicional i el més contemporani, que en aquell moment començava a prendre forma amb la

construcció de la Gran Via A (la Via Laietana), connectant l'Eixample amb el port marítim. El context històric va ser el de l'accés del catalanisme polític al poder local. Entre els actes commemoratius i esdeveniments dedicats al rei Jaume, Gaudí va contribuir dissenyant un monument a Jaume I. A més, Gaudí va ser nomenat director de la secció de conservació i restauració de monuments de la Comissió creada per l'Ajuntament de Barcelona, que es va encarregar de conservar i classificar els materials artístics i arqueològics procedents de les demolicions de la reforma urbanística.

**Antoni Gaudí, tradición nacional y modernidad: la
conservación patrimonial de la Barcelona del rey Jaime I
(1908)**

Parera-Rigau, Fina

En 1908, Antoni Gaudí, un hombre deliberadamente alejado del bullicio público, se implicó activamente en dos acontecimientos de gran trascendencia colectiva: la celebración del 7.º Centenario del Nacimiento del Rey Jaime I y la defensa de la preservación de la memoria urbana y arquitectónica de la Barcelona histórica. Su compromiso personal con estos dos acontecimientos ofrece una visión importante sobre su personalidad, su visión de Cataluña y también cómo entendió la conexión y continuidad que debería existir entre el trazado urbano tradicional y el más contemporáneo, que en aquel momento empezaba a tomar forma con la construcción de la Gran Vía A (la vía Laietana), conectando l'Eixample con el puerto marítimo. El contexto histórico fue el del acceso del catalanismo político al poder local. Entre los actos conmemorativos y acontecimientos dedicados al rey Jaime, Gaudí contribuyó diseñando un monumento a Jaime I. Además, Gaudí fue nombrado director de la sección de conservación y restauración de monumentos de la Comisión creada por el Ayuntamiento de Barcelona, que se encargó de conservar y clasificar los materiales artísticos y arqueológicos procedentes de las demoliciones de la reforma urbanística.

**Antoni Gaudí, national tradition, and modernity: heritage
conservation in the Barcelona of King James I (1908)**

Parés-Rigau, Fina

In 1908, Antoni Gaudí, a man deliberately kept away from public fuss, got actively involved in two events of great collective significance: the celebration of the 7th Centenary of the Birth of King Jaume I and the defense of preserving the urban and architectural memory of historic Barcelona. His personal commitment to these two events offers important insights into his personality, his view of Catalonia, and also how he understood the connection and continuity that should exist between the traditional urban layout and the more contemporary one, which at that time was beginning to take shape with the construction of Gran Via A (the Via Laietana), connecting the Eixample with the seaport. The historical context was that of the political Catalanism gaining entry into local power. Among the commemorative acts and events dedicated to King Jaume, Gaudí contributed by designing a monument to Jaume I. Additionally, Gaudí was appointed director of the section for the conservation and restoration of monuments of the Commission created by the Barcelona City Council, which was in charge of preserving and classifying artistic and archaeological materials from the demolitions of the urban reform.

L'asimetria cranial d'Antoni Gaudí com a causa plausible d'un sistema cognitiu únic

Vilardell Grimau, Teresa. Castaing Haëring, Yves. Catalán Balaguer, Jordi

La màscara mortuòria d'Antoni Gaudí feta per Joan Matamala prova que Gaudí tenia una asimetria cranial de naixement tipificada com a "rotació amb inclinació lateral" (SBR, per les sigles en anglès), la qual cosa afectava, com és habitual en aquests casos, la seva percepció visual, com també el funcionament normal entre hemisferis, del qual és responsable el cos callós del cervell. Gaudí patia anisometropia i, probablement, tenia problemes amb la visió binocular. Aquestes anomalies van determinar –com és habitual en nens que tenen una experiència sensorial diferent– el desenvolupament d'un sistema cognitiu no estàndard, únic, que, en el

seu cas, s'expressava funcionalment en la seva connexió a les formes i l'espai, en els seus mètodes de treball (maquetes, poc interès per la bidimensionalitat) i en l'articulació d'una argumentació escrita magmàtica i arborescent. El mètode científic utilitzat en aquesta recerca interdisciplinària ha consistit en establir, d'una banda, una relació dialògica entre la teoria i la praxi de l'osteopatia cranial i certs principis de la neurociència –especialment els vinculats al desenvolupament cerebral– i, de l'altra, l'anàlisi de fonts històriques com manuscrits del mateix Gaudí, i també testimonis d'època.

La asimetría craneal de Antoni Gaudí como causa plausible de un sistema cognitivo único

Vilardell Grimau, Teresa. Castaing Haëring, Yves. Catalán Balaguer, Jordi

La máscara mortuoria de Antoni Gaudí realizada por Joan Matamala prueba que Gaudí tenía una asimetría craneal de nacimiento tipificada como "rotación con inclinación lateral" (SBR, por sus siglas en inglés), lo cual afectaba, como es habitual en estos casos, a su percepción visual, como también al funcionamiento normal entre hemisferios, del que es responsable el cuerpo calloso del cerebro. Gaudí sufría anisometropía y, probablemente, tenía problemas con la visión binocular. Estas anomalías determinaron –como es habitual en niños que tienen una experiencia sensorial diferente– el desarrollo de un sistema cognitivo no estándar, único, que, en su caso, se expresaba funcionalmente en su conexión a las formas y el espacio, en sus métodos de trabajo (maquetas, poco interés por la bidimensionalidad) y en la articulación de una argumentación escrita magmática y arborescente. El método científico utilizado en esta investigación interdisciplinaria ha consistido en establecer, por un lado, una relación dialógica entre la teoría y la praxis de la osteopatía craneal y ciertos principios de la neurociencia –especialmente los vinculados al desarrollo cerebral– y, por el otro, el análisis de fuentes históricas como manuscritos del propio Gaudí y también testigos de época.

Antoni Gaudí's cranial asymmetry as a plausible cause of a unique cognitive system

Vilardell Grimau, Teresa. Castaing Haëring, Yves. Catalán Balaguer, Jordi

Antoni Gaudí's death mask made by Joan Matamala, proves that Gaudí had cranial asymmetry by birth typified as Side Bending Rotation (SBR), which affected, as it is common in these cases, his visual perception as well as the normal functioning between hemispheres, for which the corpus callosum of the brain is responsible. Gaudí suffered from anisometropia and, probably, had problems with binocularity. These anomalies determined - as it is common in children who have a different sensory experience - the development of a non standard cognitive system, unique, which in his case, expressed itself functionally in his connection to shapes and space, in his work methods (models, little interest in two-dimensionality) and in the articulation of a magmatic and arborescent written argumentation. The scientific method used in this interdisciplinary research has consisted in establishing, on one side, a dialogic relationship between the theory and the praxis of cranial osteopathy and certain principles of neuroscience - specially those linked to brain development- and, on the other side, the analysis of historical sources such as manuscripts by Gaudí himself as well as period testimonies.

**Gaudí i el jardí invisible: on germina
una nova arquitectura**
Agulló Galilea, David

Creades entre 1903 i 1912 per un arquitecte anònim, les construccions modernistes als jardins de l'antic Hospital Mental de Sant Boi de Llobregat, Barcelona, al·ludeixen, anticipen o són contemporànies d'obres d'Antoni Gaudí. Per exemple, el banc serpentin al Park Güell (1910-1913), la Casa Milà (1906-1912), el terrat de la Casa Batlló (1904-1906), la cripta a la colònia Güell (1908-1914) i la maqueta per als sostres de la Sagrada Família (1915-1921). L'edifici del sanatori de Sant Boi de Llobregat –amb una construcció una mica descuidada i rudimentària perquè la mà d'obra la proporcionaven els pacients de l'hospital mental– presenta una arquitectura d'una gran complexitat geomètrica i conté un elaborat discurs simbòlic que també insinua la participació d'un arquitecte de primer ordre. També

cal destacar que l'obra modernista de l'hospital psiquiàtric de Sant Boi de Llobregat presenta un contingut formal que es pot vincular als mètodes creatius i solucions emprats per Antoni Gaudí, que sovint s'estructuren, entre altres coses, a través de processos d'agregació, superposició, juxtaposició, barreja, repetició, i traducció. Aquest article exposa doncs que, ateses les seves característiques, la construcció de l'antic Hospital Mental Sant Boi de Llobregat articularia com a primer exemple, al costat de la cripta de la Colònia Güell, el gran canvi estilístic i conceptual que va fer que Antoni Gaudí creés les seves obres arquitectòniques finals.

**Gaudí y el jardín invisible: donde germina
una nueva arquitectura**
Agulló Galilea, David

Creadas entre 1903 y 1912 por un arquitecto anónimo, las construcciones modernistas en los jardines del antiguo Hospital Mental de Sant Boi de Llobregat, Barcelona, aluden, anticipan o son contemporáneas de obras de Antoni Gaudí. Por ejemplo, el banco serpentin en el Park Güell (1910-1913), la Casa Milà (1906-1912), la azotea de la Casa Batlló (1904-1906), la cripta en la colonia Güell (1908-1914) y la maqueta para los techos de la Sagrada Familia (1915-1921). El edificio del sanatorio de Sant Boi de Llobregat –con una construcción un poco descuidada y rudimentaria porque la mano de obra la proporcionaban los pacientes del hospital mental– presenta una arquitectura de una gran complejidad geométrica y contiene un elaborado discurso simbólico que también insinúa la participación de un arquitecto de primer orden. También cabe destacar que la obra modernista del hospital psiquiátrico de Sant Boi de Llobregat presenta un contenido formal que se puede vincular a los métodos creativos y soluciones empleados por Antoni Gaudí, que a menudo se estructuran, entre otras cosas, a través de procesos de agregación, superposición, juxtaposición, mezcla, repetición y traducción. Este artículo expone que, considerando sus características, la construcción del antiguo Hospital Mental de Sant Boi de Llobregat articularía como primer ejemplo, junto a la cripta de la Colonia Güell, el gran cambio estilístico y conceptual que hizo que Antoni Gaudí creara sus obras arquitectónicas finales.

**Gaudí and the Invisible Garden: where a new form of
architecture takes root**
Agulló Galilea, David

Created between 1903 and 1912 by an anonymous architect, the Modernist constructions in the gardens of the former Mental Hospital in Sant Boi de Llobregat, Barcelona, allude to, anticipate or are contemporaries of works by Antoni Gaudí. For example, the serpentine bench in Park Güell (1910-1913), Casa Milà (1906-1912), the roof of Casa Batlló (1904-1906), the crypt at the Güell Colony (1908-1914) and the model for the ceilings in the Sagrada Família (1915-1921). The building of the sanatorium in Sant Boi de Llobregat –with somewhat careless and rudimentary construction because the labour was provided by the mental hospital's patients– presents architecture of great geometric complexity and contains an elaborate symbolic discourse that also hints at the participation of a first-class architect. It is also worth emphasizing that the modernist work of the Sant Boi de Llobregat psychiatric hospital presents a formal content that can be linked to the creative methods and solutions employed by Antoni Gaudí, which are often structured, among other things, through processes of aggregation, superposition, juxtaposition, mixture, repetition, and translation. This article therefore expounds that, given its characteristics, the construction of the former Sant Boi de Llobregat Mental Hospital would articulate as a first example, alongside the Güell Colony crypt, the great stylistic and conceptual change that led Antoni Gaudí to create his final architectonic works.

Principis arquitectònics

Giner i Olcina, Josep

L'obra i les màximes de Gaudí revelen la recerca d'una arquitectura coherent, fonamentada en els seus propis principis i mètodes i capaç de ser articulada i comunicada. Aquesta recerca neix dels conceptes teoritzats al segle XIX –els principis subjacents als estils històrics, les categories que relacionen la construcció, l'estructura i la forma, i la noció de caràcter– i té una vinculació estreta amb els escrits de Reynaud, Viollet-le-Duc i Choisy. L'abast és cada vegada més complex i general, ja que evoluciona des de la reelaboració de problemes i esquemes específics del Palau Güell fins a l'obertura a explorar procediments fins ara desconeguts en els seus grans projectes de 1900–1914 –Park Güell,

Casa Milà i l'església de la Colònia Güell. En aquest punt, es busca una llei de forma capaç d'aglutinar dos temes derivats de la teoria arquitectònica: la relació entre el suport i allò a què es dona suport, concebut com a continu i fusionat en una única unitat activament comprimida –pertanyent a dalt i a baix– i l'espai essencial de l'arquitectura, que té una planta i un sostre i s'obre lateralment, pertanyent a l'horitzontal.

Principios arquitectónicos

Giner i Olcina, Josep

La obra y las máximas de Gaudí revelan la investigación de una arquitectura coherente, fundamentada en sus propios principios y métodos y capaz de ser articulada y comunicada. Esta investigación nace de los conceptos teorizados en el siglo XIX –los principios subyacentes a los estilos históricos, las categorías que relacionan la construcción, la estructura y la forma, y la noción de carácter– y tiene una vinculación estrecha con los escritos de Reynaud, Viollet-le-Duc y Choisy. El alcance es cada vez más complejo y general, puesto que evoluciona desde la reelaboración de problemas y esquemas específicos del Palau Güell hasta la apertura a explorar procedimientos hasta ahora desconocidos en sus grandes proyectos de 1900–1914 –Park Güell, Casa Milà y la iglesia de la Colonia Güell. En este punto, se busca una ley de forma capaz de aglutinar dos temas derivados de la teoría arquitectónica: la relación entre el soporte y a lo que se apoya, concebido como continuo y fusionado en una única unidad activamente comprimida –perteneciente a arriba y abajo– y el espacio esencial de la arquitectura, que tiene una planta y un techo y se abre lateralmente, perteneciendo a lo horizontal.

Architectural principles

Giner i Olcina, Josep

Gaudí's work and dicta reveal his pursuit of a coherent architecture, grounded in its own principles and methods and capable of being articulated and communicated. This pursuit stems from concepts theorized in the nineteenth century–the principles underlying historical styles, the categories relating construction, structure, and form, and the notion of character–and engages closely with the writings of Reynaud, Viollet-le-Duc, and Choisy. It becomes increasingly complex and general in scope, evolving from the reworking of specific problems and schemes in the Güell Palace to an openness to exploring previously unknown procedures in his major projects of 1900–1914–Park Güell, Casa Milà, and the church of the Güell Colony. At this point, the quest is for a law of form capable of bringing together two themes derived from architectural theory: the relationship between the supporting and the supported, conceived as continuous and fused into a single, actively compressed unity–belonging to above and below–and the essential space of architecture, which has a floor and a ceiling and opens laterally, belonging to the horizontal.

Les Missions del Marroc: la intervenció de Gaudí

Santín Ramos, Mònica

Aquest treball estudia i reinterpreta el projecte no realitzat d'Antoni Gaudí per a les Missions Catòliques Franciscanes de Tànger (1892-1893), encarregat pel segon marquès de Comillas per iniciativa del seu veritable autor intel·lectual, el pare José M. Lerchundi, prefecte de les Missions Catòliques al Marroc. Mentre que estudis anteriors han abordat el projecte principalment a través de la reconstrucció formal de l'edifici i la seva contextualització, aquest estudi en planteja la gènesi en la mateixa visió de Lerchundi. A partir de la correspondència inèdita de l'Arxiu Diocesà de Tànger, juntament amb fonts de premsa contemporània i testimonis de biògrafs i col·laboradors de Gaudí, l'article reconstrueix el pla de 1886 ideat amb el franciscà laic Antonio Alcayne per a un polígon d'habitatges obrers destinat a autofinançar una escola secundària, el seu fracàs

parcial, i la posterior intervenció del marquès de Comillas. L'anàlisi situa aquest procés dins del context polític, religiós i econòmic del període: les conseqüències del desencallament i la dissolució de les cases religioses a Espanya, les tensions entre el govern espanyol i la Santa Seu, les divisions internes dins l'Orde Franciscà, i els interessos colonials d'Espanya al Marroc. L'article argumenta que el projecte de Gaudí no va ser un encàrrec espontani, sinó el resultat de la mateixa iniciativa del pare Lerchundi, en última instància obstaculitzat per les pressions institucionals, diplomàtiques i financeres competidores que afecten tant Lerchundi com Comillas.

Las Misiones de Marruecos: la intervención de Gaudí

Santín Ramos, Mònica

Este trabajo estudia y reinterpreta el proyecto no realizado de Antoni Gaudí para las Misiones Católicas Franciscanas de Tánger (1892-1893), encargado por el segundo marqués de Comillas por iniciativa de su verdadero autor intelectual, el padre José M. Lerchundi, prefecto de las Misiones Católicas en Marruecos. Mientras que estudios anteriores han abordado el proyecto principalmente a través de la reconstrucción formal del edificio y su contextualización, este estudio plantea la génesis en la misma visión de Lerchundi. A partir de la correspondencia inédita del Archivo Diocesano de Tánger, junto con fuentes de prensa contemporánea y testigos de biógrafos y colaboradores de Gaudí, el artículo reconstruye el plan de 1886 ideado con el franciscano laico Antonio Alcayne para un polígono de viviendas obreras destinado a autofinanciar una escuela secundaria, su fracaso parcial, y la posterior intervención del marqués de Comillas. El análisis sitúa este proceso dentro del contexto político, religioso y económico del periodo: las consecuencias del desencallamiento y la disolución de las casas religiosas en España, las tensiones entre el gobierno español y la Santa Sede, las divisiones internas dentro de la Orden Franciscana y los intereses coloniales de España en Marruecos. El artículo argumenta que el proyecto de Gaudí no fue un encargo espontáneo, sino el resultado de la propia iniciativa del padre Lerchundi, en última instancia obstaculizado por las presiones institucionales, diplomáticas y financieras competidoras que afectan tanto a Lerchundi como a Comillas.

The Missions in Morocco: Gaudí's Intervention

Santín Ramos, Mònica

This paper studies and reinterprets Antoni Gaudí's unrealized project for the Franciscan Catholic Missions of Tangier (1892-1893), commissioned by the second Marquis of Comillas at the initiative of its true intellectual author, Father José M. Lerchundi, Prefect of the Catholic Missions in Morocco. While previous studies have approached the project mainly through formal reconstruction of the building and its contextualization, this study foregrounds its genesis in Lerchundi's own vision. Drawing on unpublished correspondence from the Archivo Diocesano de Tánger, together with contemporary press sources and testimonies by Gaudí's biographers and collaborators, the article reconstructs the 1886 plan devised with the lay Franciscan Antonio Alcayne for a workers' housing estate intended to self-finance a secondary school, its partial failure, and the subsequent intervention of the Marquis of Comillas. The analysis situates this process within the political, religious and economic context of the period: the consequences of disentanglement and the dissolution of religious houses in Spain, tensions between the Spanish government and the Holy See, internal divisions within the Franciscan Order, and Spain's colonial interests in Morocco. The article argues that Gaudí's project was not a spontaneous commission but the outcome of Father Lerchundi's own initiative, ultimately hindered by competing institutional, diplomatic and financial pressures affecting both Lerchundi and Comillas.

Els cinc components de l'arquitectura de Gaudí

Maldonado Fischer, Diego

Aquest treball proposa un marc metodològic per entendre la pràctica arquitectònica d'Antoni Gaudí a través de la interacció de cinc components permanents de l'arquitectura: l'espai, la forma, la funció, l'estructura i el símbol. Cada component té propietats específiques, mentre que les seves relacions recíproques generen nombroses possibilitats per a la concepció arquitectònica. El marc examina aquests components a través de tres nivells progressius: ontològic-natural, racional-volitional-intencional, i contemplatiu-teològic. El primer aborda els components segons les seves propietats intrínseques; el segon incorpora la raó, la lliure voluntat, i la intenció al procés creatiu; i el tercer integra els nivells anteriors a través de la contemplació i la fe. Dins d'aquest sistema, el símbol ocupa una posició singular en connectar la intenció de l'autor amb la

capacitat de l'espai, la forma, la funció i l'estructura per transmetre significat. La Sala Hipòstila del Park Güell s'utilitza com a estudi de cas per assajar el marc, especialment la integració dels cinc components i la transició entre els dos primers nivells, mentre que explícitament les obres religioses permeten reconèixer més directament el tercer nivell. L'estudi argumenta que l'originalitat i l'autenticitat de Gaudí no sorgeixen merament de la innovació formal, sinó d'una integració coherent del coneixement, la intenció, la contemplació, l'amor, la tècnica i la comprensió de la Natura com a Creació.

Los cinco componentes de la arquitectura de Gaudí

Maldonado Fischer, Diego

Este trabajo propone un marco metodológico para entender la práctica arquitectónica de Antoni Gaudí a través de la interacción de cinco componentes permanentes de la arquitectura: el espacio, la forma, la función, la estructura y el símbolo. Cada componente tiene propiedades específicas, mientras que sus relaciones recíprocas generan numerosas posibilidades para la concepción arquitectónica. El marco examina estos componentes a través de tres niveles progresivos: ontológico-natural, racional-volitional-intencional y contemplativo-teológico. El primero aborda los componentes según sus propiedades intrínsecas; el segundo incorpora la razón, la libre voluntad y la intención en el proceso creativo; y el tercero integra los niveles anteriores a través de la contemplación y la fe. Dentro de este sistema, el símbolo ocupa una posición singular al conectar la intención del autor con la capacidad del espacio, la forma, la función y la estructura para transmitir significado. La Sala Hipóstila del Park Güell se utiliza como estudio de caso para ensayar el marco, especialmente la integración de los cinco componentes y la transición entre los dos primeros niveles, mientras que explícitamente las obras religiosas permiten reconocer más directamente el tercer nivel. El estudio argumenta que la originalidad y la autenticidad de Gaudí no surgen meramente de la innovación formal, sino de una integración coherente del conocimiento, la intención, la contemplación, el amor, la técnica y la comprensión de la Naturaleza como Creación.

The Five Components of Gaudí's Architecture

Maldonado Fischer, Diego

This paper proposes a methodological framework for understanding Antoni Gaudí's architectural practice through the interaction of five permanent components of architecture: space, form, function, structure, and symbol. Each component possesses specific properties, while their reciprocal relationships generate multiple possibilities for architectural conception. The framework examines these components through three progressive levels: ontological-natural, rational-volitional-intentional, and contemplative-theological. The first addresses the components according to their intrinsic properties; the second incorporates reason, free will, and intention into the creative process; and the third integrates the previous levels through contemplation and faith. Within this system, symbol occupies a singular position by connecting the author's intention with the capacity of space, form, function, and structure to convey meaning. The Hypostyle Room of Park Güell is used as a case study to test the framework, particularly the integration of the five components and the transition between the first two levels, while explicitly religious works allow the third level to be recognized more directly. The study argues that Gaudí's originality and authenticity arise not merely from formal innovation but from a coherent integration of knowledge, intention, contemplation, love, technique, and an understanding of Nature as Creation.

Més enllà de l'ornament: Gaudí, l'arquitectura islàmica i la geometria del coneixement

Yvars Bravo, Ada. Celaya Álvarez, Amaia

L'estudi sobre la connexió entre Gaudí i l'arquitectura islàmica s'ha centrat principalment en l'aspecte decoratiu, mentre que hi ha una convergència més profunda a escala cosmològica i epistemològica. Gaudí i la tradició islàmica parteixen d'una premissa metafísica idèntica: la natura no és una font d'inspiració estètica, sinó un text diví, i la tasca de l'arquitectura és fer-ne perceptible l'ordre ocult. Gaudí va impulsar la geometria fins al nivell de la teologia. La geometria islàmica es va desenvolupar com un llenguatge visual per contemplar l'estructura matemàtica de la creació de Déu. Aquest treball examina aquesta confluència a través de tres lents: la intenció cosmològica compartida respecte a l'ús de la llum, la geometria i la forma estructural; l'epistemologia compartida de la natura com a

revelació i el paral·lelisme entre la cultura de taller de Gaudí i els gremis artesanals islàmics. Ambdues pràctiques es basen en la repetició d'una unitat per generar conjunts complexos, aparentment orgànics: en l'art islàmic, una regla matemàtica es repeteix i s'entrellaça per produir patrons de complexitat aparentment infinita. En l'arquitectura de Gaudí, l'hiperboloide, el paraboloid i la corba catenària apareixen a cada escala, generant tot un vocabulari formal a partir d'un grapat de geometries governants. Establir-hi un diàleg crea una nova perspectiva sobre la relació entre l'arquitectura tradicional de Gaudí i la islàmica; totes dues consideren la geometria com una forma de coneixement sagrat i l'edifici com un microcosmos que reflecteix l'ordre diví.

Más allá de la ornamentación: Gaudí, la arquitectura islámica y la geometría del conocimiento

Yvars Bravo, Ada. Celaya Álvarez, Amaia

El estudio sobre la conexión entre Gaudí y la arquitectura islámica se ha centrado principalmente en el aspecto decorativo, mientras que existe una convergencia más profunda a escala cosmológica y epistemológica. Gaudí y la tradición islámica parten de una premisa metafísica idéntica: la naturaleza no es una fuente de inspiración estética, sino un texto divino y la tarea de la arquitectura es hacer perceptible el orden oculto. Gaudí impulsó la geometría hasta el nivel de la teología. La geometría islámica se desarrolló como un lenguaje visual para contemplar la estructura matemática de la creación de Dios. Este trabajo examina esta confluencia a través de tres lentes: la intención cosmológica compartida respecto al uso de la luz, la geometría y la forma estructural; la epistemología compartida de la naturaleza como revelación y el paralelismo entre la cultura de taller de Gaudí y los gremios artesanales islámicos. Ambas prácticas se basan en la repetición de una unidad para generar conjuntos complejos, aparentemente orgánicos: en el arte islámico, una regla matemática se repite y se entrelaza para producir patrones de complejidad aparentemente infinita. En la arquitectura de Gaudí, el hiperboloide, el paraboloid y la curva catenaria aparecen en cada escalera, generando todo un vocabulario formal a partir de un puñado de geometrías gobernantes. Establecer un diálogo crea una nueva perspectiva sobre la relación entre la arquitectura tradicional de Gaudí y la islámica; las dos consideran la geometría como una forma de conocimiento sagrado y el edificio como un microcosmo que refleja el orden divino.

Beyond ornament: Gaudí, Islamic architecture and the geometry of knowledge

Yvars Bravo, Ada. Celaya Álvarez, Amaia

Scholarship on the connection between Gaudí and Islamic architecture has focused mainly on the decorative aspect, while a deeper convergence exists at the cosmological and epistemological level. Gaudí and the Islamic tradition operate from an identical metaphysical premise: nature is not a source of aesthetic inspiration but a divine text, and the task of architecture is to make its hidden order perceptible. Gaudí promoted geometry to the level of theology. Islamic geometry was developed as a visual language for contemplating the mathematical structure of God's creation. This paper examines this confluence through three lenses: the cosmological shared intent regarding the use of light, geometry, and structural form, the shared epistemology of nature as revelation, and the parallel between Gaudí's workshop culture and Islamic craft guilds. Both practices rely on the repetition of a unit to generate complex, apparently organic wholes: in Islamic art, a mathematical rule is repeated and interlocked to produce patterns of seemingly infinite complexity. In Gaudí's architecture, the hyperboloid, the paraboloid and the catenary curve appear at every scale, generating an entire formal vocabulary from a handful of governing geometries. Bringing them into dialogue creates a new perspective on the relationship between Gaudí's and Islamic traditional architecture, both of which consider geometry as a form of sacred knowledge and the building as a microcosm that mirrors divine order.

3. Comunicació, valors i projecció contemporània

Comunicación, valores y proyección contemporánea |
Communication, values and contemporary projection

Bellesguard, Gaudí contra l'oblit. Història, memòria i catalanitat

Garcés Blázquez, Ferran

RESUM L'article analitza la memòria històrica de Bellesguard i la seva relació amb l'obra d'Antoni Gaudí, que el va convertir en un homenatge a Catalunya. Malgrat el seu destacat passat, vinculat a Martí I l'Humà, Joan Gualbes i Copons i altres personatges de la història de Catalunya, Bellesguard va quedar relegat a l'oblit durant bona part del segle XX. Per tant, s'ha resseguit les primeres investigacions, al voltant de 1902, l'oblit posterior, i els estudis de recuperació per part de l'Equip de recerca de Torre Bellesguard amb motiu de l'obertura de la torre al públic l'any 2013. Les seves investigacions

han ampliat el coneixement sobre la història de la finca, configurant una doble catalanitat: la creada per Gaudí, de manera simbòlica, i la de la història de la finca, testimoni de la història de Catalunya.

Bellesguard, Gaudí contra el olvido. Historia, memoria y catalanidad

Garcés Blázquez, Ferran

El artículo analiza la memoria histórica de Bellesguard y su relación con la obra de Antoni Gaudí, que lo convirtió en un homenaje a Cataluña. A pesar de su destacado pasado, vinculado a Martí I l'Humà, Joan Gualbes i Copons y otros personajes de la historia de Cataluña, Bellesguard quedó relegado al olvido durante buena parte del siglo XX. Por lo tanto, se han resseguido las primeras investigaciones, alrededor de 1902, el olvido posterior y los estudios de recuperación por parte del equipo de investigación de Torre Bellesguard con motivo de la apertura de la torre al público en 2013. Sus investigaciones han ampliado el conocimiento sobre la historia de la finca, configurando una doble catalanidad: la creada por Gaudí, de forma simbólica, y la de la historia de la finca, testigo de la historia de Cataluña.

Bellesguard: Gaudí against oblivion. History, memory, and Catalan identity

Garcés Blázquez, Ferran

This article examines the historical recovery of Torre Bellesguard, one of Antoni Gaudí's most historically significant yet traditionally overlooked works. Although the site has deep roots in Catalan history, particularly through its association with King Martin I, much of its past remained forgotten for decades. Since 2013, new research has reconstructed Bellesguard's rich heritage, highlighting figures such as Joan de Gualbes and revealing the site's importance as a space of Catalan memory. The study argues that Bellesguard embodies a dual Catalan identity: one expressed through Gaudí's architectural tribute to the medieval past and another recovered through contemporary historical scholarship.

Gaudí fora d'Espanya: un estudi comparatiu entre Barcelona i Rancagua

Rodríguez Larrea, Javiera Belén

Aquest estudi examina dues obres inacabades d'Antoni Gaudí: la Capella de la Mare de Déu dels Àngels, dissenyada per a Rancagua, Xile, i la Capella de l'Assumpta, concebuda per a la basílica de la Sagrada Família de Barcelona, Espanya. A partir de la correspondència entre Gaudí i el frare Angélico Aranda de 1922, com també de documentació conservada a Barcelona –recuperada de l'Arxiu Diocesà de Barcelona per Joan Bassegoda–, la recerca proposa una anàlisi comparativa d'ambdues capelles, actualment en construcció, que comparteixen un origen de disseny comú, però que s'han hagut de contextualitzar tant per a Catalunya com per a Xile. Malgrat la seva aparença, dimensions i materialitat

relativament similars, l'anàlisi s'estructura al voltant de tres eixos –firmitas, utilitas i venustas– que, a través de la comparació, permeten entendre com es reformulen ambdós casos en cada context geogràfic, urbà i cultural. L'estudi posa l'accent no només en el llegat formal de Gaudí, sinó també en com els seus dissenys poden sorgir d'un context immediat concret i com la seva realització formal està condicionada per les possibilitats de lloc. Això planteja qüestions sobre el valor patrimonial de les obres no construïdes, el grau d'autoria atribuïble a un arquitecte en els projectes desenvolupats a partir d'esbossos i com definim el llegat o l'obra de Gaudí.

Gaudí fuera de España: Un estudio comparativo entre Barcelona y Rancagua

Rodríguez Larrea, Javiera Belén

Este estudio examina dos obras inacabadas de Antoni Gaudí: la Capilla de la Virgen de los Ángeles, diseñada para Rancagua, Chile, y la Capilla de la Assumpta, concebida para la basílica de la Sagrada Familia de Barcelona, España. A partir de la correspondencia entre Gaudí y el fraile Angélico Aranda de 1922, como también de documentación conservada en Barcelona –recuperada del Archivo Diocesano de Barcelona por Joan Bassegoda–, la investigación propone un análisis comparativo de ambas capillas, actualmente en construcción, que comparten un origen de diseño común, pero que se han tenido que contextualizar tanto para Cataluña como para Chile. A pesar de su apariencia, dimensiones y materialidad relativamente similares, el análisis se estructura alrededor de tres ejes –firmitas, utilitas y venustas– que, a través de la comparación, permiten entender cómo se reformulan ambos casos en cada contexto geográfico, urbano y cultural. El estudio pone el acento no solo en el legado formal de Gaudí, sino también en cómo sus diseños pueden surgir de un contexto inmediato concreto y cómo su realización formal está condicionada por las posibilidades del lugar. Esto plantea cuestiones sobre el valor patrimonial de las obras no construidas, el grado de autoría atribuible a un arquitecto en los proyectos desarrollados a partir de bocetos y cómo definimos el legado o la obra de Gaudí

Gaudí Outside Spain: A Comparative Study Between Barcelona and Rancagua

Rodríguez Larrea, Javiera Belén

This study examines two unfinished works by Antoni Gaudí: the Chapel of Our Lady of the Angels, designed for Rancagua, Chile, and the Chapel of the Assumption of Mary, conceived for the Basilica of the Sagrada Familia in Barcelona, Spain. Drawing on correspondence between Gaudí and Friar Angélico Aranda from 1922, as well as documentation preserved in Barcelona –recovered from the Diocesan Archive of Barcelona by Joan Bassegoda– the research proposes a comparative analysis of both chapels, currently under construction, which share a common design origin but have had to be contextualized for both Catalonia and Chile. Despite their relatively similar appearance, dimensions, and materiality, the analysis is structured around three axes –firmitas, utilitas and venustas– which through comparison allow for an understanding of how both cases are reformulated in each geographical, urban, and cultural context. The study emphasizes not only Gaudí's formal legacy, but also how his designs can emerge from a specific immediate context and how their formal realization is conditioned by the possibilities of place. This raises questions regarding the heritage value of unbuilt works, the degree of authorship attributable to an architect in projects developed from sketches, and how we define Gaudí's legacy or oeuvre.

De qui és Gaudí? El reportatge radiofònic com a mitjà de recepció arquitectònica

Röder, Etienne

Aquest treball examina el reportatge radiofònic de llarga durada com a mitjà de recepció i mediació de l'arquitectura, utilitzant una producció de tres hores sobre Antoni Gaudí feta per a Deutschlandfunk Kultur i emesa per primera vegada l'octubre de 2026, centenari de la mort de l'arquitecte i simultània amb aquest congrés. A partir d'enregistraments de camp reunits a Catalunya el 2026, inclosa la consagració papal de la torre central de la Sagrada Família, i en un corpus d'entrevistes d'estudiosos, clergues, biògrafs i artesans, l'estudi pregunta com el so, més que no pas la imatge, construeix una comprensió d'un cos d'obra predominantment visual. Argumenta que les restriccions específiques de la ràdio, la seva ceguesa, el seu temps lineal i la seva dependència de la veu humana, afavoreixen un

mode polifònic de recepció en el qual cap autoritat única defineix la figura. Mètode i pràctica del taller es reflecteixen conjuntament: els dispositius dramàtics de la veu en off, l'enquadrament de pistes i el motiu recurrent es descriuen com a instruments que tradueixen la forma construïda en narrativa audible conservant la contradicció. El cas Gaudí mostra com un mitjà de masses pot mantenir l'hagiografia i la crítica en un mateix marc, i suggereix el reportatge radiofònic com un format infrautilitzat, però productiu, per a la comunicació arquitectònica i el discurs patrimonial en el present.

¿De quién es Gaudí? El reportaje radiofónico como medio de recepción arquitectónica

Röder, Etienne

Este trabajo examina el reportaje radiofónico de larga duración como medio de recepción y mediación de la arquitectura, utilizando una producción de tres horas sobre Antoni Gaudí realizada para Deutschlandfunk Kultur y emitida por primera vez en octubre de 2026, centenario de la muerte del arquitecto y simultánea con este congreso. A partir de grabaciones de campo recogidas en Cataluña en 2026, incluida la consagración papal de la torre central de la Sagrada Familia, y en un corpus de entrevistas de estudiosos, clérigos, biógrafos y artesanos, el estudio pregunta cómo el sonido, más que no la imagen, construye una comprensión de un cuerpo de obra predominantemente visual. Argumenta que las restricciones específicas de la radio, su ceguera, su tiempo lineal y su dependencia de la voz humana favorecen un modo polifónico de recepción en el que ninguna autoridad única define la figura. Método y práctica del taller se reflejan conjuntamente: los dispositivos dramáticos de la voz en off, el encuadre de pistas y el motivo recurrente se describen como instrumentos que traducen la forma construida en narrativa audible conservando la contradicción. El caso Gaudí muestra cómo un medio de masas puede mantener la hagiografía y la crítica en un mismo marco y sugiere el reportaje radiofónico como un formato infrautilizado, pero productivo, para la comunicación arquitectónica y el discurso patrimonial en el presente.

Whose Gaudí? The radio feature as a medium of architectural reception

Röder, Étienne

This paper examines the long-form radio feature as a medium for the reception and mediation of architecture, using a three-hour production on Antoni Gaudí made for Deutschlandfunk Kultur and first broadcast in October 2026, the centenary of the architect's death and simultaneous with this congress. Drawing on field recordings gathered in Catalonia in 2026, including the papal consecration of the Sagrada Família's central tower, and on an interview corpus of scholars, clergy, biographers and craftspeople, the study asks how sound, rather than image, constructs an understanding of a predominantly visual body of work. It argues that radio's specific constraints, its blindness, its linear time and its reliance on the human voice, favour a polyphonic mode of reception in which no single authority defines the figure. Method and workshop practice are reflected together: the dramaturgical devices of voice-over, cue framing and recurring motif are described as instruments that translate built form into audible narrative while preserving contradiction. The Gaudí case shows how a mass medium can hold hagiography and critique in the same frame, and suggests the radio feature as an underused but productive format for architectural communication and heritage discourse in the present.

Comunicar per aprendre:

l'ordre invisible de la comunicació patrimonial

Mirapeix Bedia, Carlos. Valdés Vierna, Verónica. Zalama Casimiro, Elisabet. de la Sierra, Verónica

En el centenari de la mort d'Antoni Gaudí i Cornet (1852–1926), la seva obra aconsegueix una visibilitat internacional sense precedents. Milions de persones visiten cada any els seus edificis, convertits simultàniament en recursos patrimonials i grans atractius turístics. Aquesta capacitat d'atracció planteja una paradoxa: mai tantes persones havien tingut accés a Gaudí i, alhora, captar la seva atenció per explicar la complexitat del seu llegat resulta cada vegada més difícil. Aquest treball planteja que l'educació patrimonial no ha d'entendre's únicament com un servei destinat a públics escolars, sinó com un principi transversal de la comunicació capaç d'afavorir la curiositat, la comprensió, la participació i la construcció de vincles amb el patrimoni. A partir

d'un estudi de cas qualitatiu i retrospectiu desenvolupat en [institució anonimitzada], s'analitza com principis sorgits de més de quinze anys de pràctica educativa s'han transferit progressivament cap a la mediació, l'experiència del visitant i la comunicació. El model s'articula entorn de tres principis –aprendre jugant, aprendre fent i aprendre des de la sorpresa– i proposa una seqüència conceptual que avança des de l'atenció cap a la curiositat, l'exploració, la comprensió, la participació i el vincle. El treball sosté, en definitiva, que comunicar patrimoni és també educar i proposa entendre l'educació com a part estructural de la relació entre les institucions patrimonials i els seus públics.

Comunicar para aprender: el orden invisible de la comunicación patrimonial

Mirapeix Bedia, Carlos. Valdés Vierna, Verónica. Zalama Casimiro, Elisabet. de la Sierra, Verónica

En el centenario de la muerte de Antoni Gaudí i Cornet (1852–1926), su obra alcanza una visibilidad internacional sin precedentes. Millones de personas visitan cada año sus edificios, convertidos simultáneamente en recursos patrimoniales y grandes atractivos turísticos. Esta capacidad de atracción plantea una paradoja: nunca tantas personas habían tenido acceso a Gaudí y, al mismo tiempo, captar su atención para explicar la complejidad de su legado resulta cada vez más difícil. Este trabajo plantea que la educación patrimonial no debe entenderse únicamente como un servicio destinado a públicos escolares, sino como un principio transversal de la comunicación capaz de favorecer la curiosidad, la comprensión, la participación y la construcción de vínculos con el patrimonio. A partir de un estudio de caso cualitativo y retrospectivo desarrollado en [institución anonimizada], se analiza cómo principios surgidos de más de quince años de práctica educativa se han transferido progresivamente hacia la mediación, la experiencia del visitante y la comunicación. El modelo se articula en torno a tres principios –aprender jugando, aprender haciendo y aprender desde el asombro– y propone una secuencia conceptual que avanza desde la atención hacia la curiosidad, la exploración, la comprensión, la participación y el vínculo. El trabajo sostiene, en definitiva, que comunicar patrimonio es también educar y propone entender la educación como parte estructural de la relación entre las instituciones patrimoniales y sus públicos.

Communicating to Learn:

The Invisible Order of Heritage Communication

Mirapeix Bedia, Carlos. Verónica Valdés Vierna. Zalama Casimiro, Elisabet. de la Sierra, Verónica

On the centenary of the death of Antoni Gaudí i Cornet (1852–1926), his work has achieved unprecedented international visibility. Millions of people visit his buildings each year—sites that have become both heritage assets and major tourist attractions. This drawing power presents a paradox: never before have so many people had access to Gaudí, yet capturing their attention to explain the complexity of his legacy is becoming increasingly difficult. This study argues that heritage education should not be viewed merely as a service for school groups, but rather as a cross-cutting principle of communication capable of fostering curiosity, understanding, participation, and the building of connections with heritage. Based on a qualitative, retrospective case study conducted at [anonymised institution], the authors analyse how principles derived from over fifteen years of educational practice have progressively been transferred to the realms of mediation, visitor experience, and communication. The model is structured around three principles: learning through play, learning by doing and learning through wonder. It proposes a conceptual sequence that progresses from attention to curiosity, exploration, understanding, participation, and connection. Ultimately, the work maintains that communicating heritage is also an act of education, and it proposes viewing education as a structural component of the relationship between heritage institutions and their audiences.

Una nova lectura per a la façana de la Casa Batlló

Burón Rodrigo, Óscar

Des que va acabar-ne la renovació el 1906, la Casa Batlló ha impulsat nombroses interpretacions del simbolisme que Gaudí hi va incorporar: des de les que identifiquen referències a la natura i a la geologia en les seves formes, fins a lectures orgàniques, interpretacions morals relacionades amb les desigualtats socials i reivindicacions polítiques velades. A aquestes s'hi afegeix la interpretació simbòlica més estesa: la llegenda de Sant Jordi i el drac, molt arrelada a Catalunya. Tanmateix, fins avui, cap interpretació ha explorat en profunditat un aspecte essencial de la personalitat de Gaudí: la seva fervent fe religiosa i la seva constant intenció de traduir-la a un llenguatge arquitectònic sintètic, tot incorporant

el simbolisme cristià tant a les seves obres religioses com laiques. Partint de l'ús del simbolisme apocalíptic en almenys nou dels projectes de Gaudí, aquest treball proposa una nova lectura basada en el seu pensament religiós: la batalla apocalíptica entre l'Arcàngel Miquel i el drac, interpretant la façana com la transposició visual de la imatge d'un manuscrit medieval de Beatus.

Una nueva lectura para la fachada de la Casa Batlló

Burón Rodrigo, Óscar

Desde que finalizó la renovación en 1906, la Casa Batlló ha impulsado numerosas interpretaciones del simbolismo que Gaudí incorporó: desde las que identifican referencias a la naturaleza y a la geología en sus formas, hasta lecturas orgánicas, interpretaciones morales relacionadas con las desigualdades sociales y reivindicaciones políticas veladas. A estas se añade la interpretación simbólica más extendida: la leyenda de San Jorge y el dragón, muy arraigada en Cataluña. Aun así, hasta hoy, ninguna interpretación ha explorado en profundidad un aspecto esencial de la personalidad de Gaudí: su ferviente fe religiosa y su constante intención de traducirla a un lenguaje arquitectónico sintético, incorporando el simbolismo cristiano tanto a sus obras religiosas como laicas. Partiendo del uso del simbolismo apocalíptico en al menos nueve de los proyectos de Gaudí, este trabajo propone una nueva lectura basada en su pensamiento religioso: la batalla apocalíptica entre el arcángel Miquel y el dragón, interpretando la fachada como la transposición visual de la imagen de un manuscrito medieval de Beatus.

A new interpretation for the façade of Casa Batlló

Burón Rodrigo, Oscar

Since its renovation was completed in 1906, Casa Batlló has prompted numerous interpretations of the symbolism that Gaudí incorporated into it: from those that identify references to nature and geology in its forms, to organic readings, moral interpretations related to social inequalities, and veiled political claims. Added to these is the most widespread symbolic interpretation: the legend of Saint George and the dragon, deeply rooted in Catalonia. However, to date, no interpretation has explored in depth an essential aspect of Gaudí's personality: his fervent religious faith and his constant intention of translating it into a synthetic architectural language, incorporating Christian symbolism into both his religious and secular works. Building on the use of Apocalyptic symbolism in at least nine of Gaudí's projects, this paper proposes a new reading based on his religious thought: the apocalyptic battle between the Archangel Michael and the dragon, interpreting the façade as the visual transposition of the image of a medieval Beatus manuscript.

Les inscripcions marianes del banc del Park Güell

Bérchez Cagigal, Bruno

Les inscripcions dedicades a la Mare de Déu es poden trobar al famós banc del Park Güell, obra de Josep Maria Jujol. S'han plantejat moltes hipòtesis per explicar-ne l'origen i la significació en relació amb la resta del parc, però cap és del tot convincent. Una correspondència entre una d'aquestes inscripcions i el títol d'un poema de mossèn Cinto Verdaguer –del recull final del poeta català, *Flors de Maria*– ha permès formular una nova hipòtesi, que aquí presentem. Aquesta hipòtesi ajuda a aclarir la importància simbòlica que la Mare de Déu tenia per

a Gaudí en el projecte original del Park Güell, com ho demostren característiques com el rosari de pedra i la capella en forma de rosa (que mai es va construir).

Las inscripciones marianas del banco del Park Güell

Bérchez Cagigal, Bruno

Las inscripciones dedicadas a la Virgen María se pueden encontrar en el famoso banco del Park Güell, obra de Josep Maria Jujol. Se han planteado muchas hipótesis para explicar el origen y la significación en relación con el resto del parque, pero ninguna es completamente convincente. Una correspondencia entre una de estas inscripciones y el título de un poema del padre Cinto Verdaguer –de la compilación final del poeta catalán, *Flors de Maria*– ha permitido formular una nueva hipótesis, que aquí presentamos. Esta hipótesis ayuda a aclarar la importancia simbólica que la Virgen María tenía para Gaudí en el proyecto original del Park Güell, como lo demuestran características como el rosario de piedra y la capilla en forma de rosa (que nunca se construyó).

Les inscripcions marianes del banc del Park Güell

Bérchez Cagigal, Bruno

Inscriptions dedicated to the Virgin Mary can be found on the famous bench in Park Güell, a work by Josep Maria Jujol. Many hypotheses have been put forward to explain their origin and significance in relation to the rest of the park, yet none is entirely convincing. A correspondence between one of these inscriptions and the title of a poem by Father Cinto Verdaguer—from the Catalan poet's final collection, **Flors de Maria**—has enabled the formulation of a new hypothesis, which we present here. This hypothesis helps shed light on the symbolic importance the Virgin Mary held for Gaudí in the original Park Güell project, as evidenced by features such as the stone rosary and the rose-shaped chapel (which was never built).

Gaudí en la promoció turística de Barcelona 1911-1936

Vidal Casellas, Maria Dolors

A principis del segle XX, moltes ciutats europees van produir materials de promoció turística. Barcelona editava la revista mensual *Barcelona Atracció*, que arribava als cinc continents. Aquest document vol il·lustrar com la Sagrada Família va servir com a icona constant per a la promoció turística de la ciutat i com Gaudí va ser un arquitecte respectat i aclamat des del primer moment. Hem passat per totes les revistes i hem repassat les notícies relacionades amb Gaudí, les seves obres a Barcelona i les obres incloses en un parell d'itineraris urbans.

Gaudí en la promoción turística de Barcelona 1911-1936

Vidal Casellas, Maria Dolors

A principios del siglo XX, muchas ciudades europeas produjeron materiales de promoción turística. Barcelona editaba la revista mensual *Barcelona Atracción*, que llegaba a los cinco continentes. Este documento quiere ilustrar cómo la Sagrada Familia sirvió como icono constante para la promoción turística de la ciudad y cómo Gaudí fue un arquitecto respetado y aclamado desde el primer momento. Hemos pasado por todas las revistas y hemos repasado las noticias relacionadas con Gaudí, sus obras en Barcelona y las obras incluidas en un par de itinerarios urbanos.

Gaudí in the promotion of tourism in Barcelona (1911-1936)

Vidal Casellas, Maria Dolors

In the early 20th century, many European cities produced tourism promotion materials. Barcelona published the monthly magazine *Barcelona Atracció*, which reached all five continents. This document aims to illustrate how the Sagrada Família served as a constant icon for the city's tourism promotion and how Gaudí was a respected and acclaimed architect from the very beginning. We have gone through all the magazines and reviewed the news items related to Gaudí, his works in Barcelona, and the works included in a couple of urban itineraries.

La influència de Gaudí a Mèxic

Pendragón, Oliver

Aquest treball examina la relació entre Antoni Gaudí i Mèxic com una circulació bidireccional d'imatges, formes i idees arquitectòniques més que com una única influència lineal. La primera part reconstrueix la visibilitat europea vuitcentista de l'arquitectura mesoamericana a través de publicacions de Frederick Catherwood, Désiré Charnay, Frédéric de Waldeck i Alfred Percival Maudslay, i contrasta aquell corpus visual amb l'entorn de lectura documentat de Gaudí a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona. La semblança entre diverses obertures gaudinianes i l'anomenat arc primitiu maia es tracta, per tant, com una hipòtesi morfològica més que com a manlleu provat. La segona part estudia el moviment invers a través de recepcions mexicanes documentades de Gaudí. Juan O'Gorman va incorporar explícitament Gaudí a la seva

concepció de l'arquitectura orgànica, li va produir un homenatge pictòric, i posteriorment va viatjar a Barcelona per estudiar la seva obra. Pere F. Miret i José Luis Ezquerro de la Colina van connectar Gaudí amb l'alternativa lejanista mexicana al funcionalisme, mentre que José Luis Benlliure el va citar entre les influències sobre el Conjunt Aristos. L'article també considera una monografia de Gaudí conservada a la biblioteca personal de Luis Barragán, Carlos Lazo com a evidència contextual de l'experimentació orgànica de mitjan segle i Javier Senosiain com a continuació explícita posterior d'aquesta recepció. El mètode distingeix la circulació documental, l'analogia morfològica i la recepció declarada.

La influencia de Gaudí en México

Pendragón, Oliver

Este trabajo examina la relación entre Antoni Gaudí y México como una circulación bidireccional de imágenes, formas e ideas arquitectónicas más que como una única influencia lineal. La primera parte reconstruye la visibilidad europea ochocentista de la arquitectura mesoamericana a través de publicaciones de Frederick Catherwood, Désiré Charnay, Frédéric de Waldeck y Alfred Percival Maudslay, y contrasta aquel corpus visual con el entorno de lectura documentado de Gaudí en la Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Barcelona. El parecido entre varias aperturas gaudinianas y el llamado arco primitivo maya se trata, por lo tanto, como una hipótesis morfológica más que como préstamo probado. La segunda parte estudia el movimiento inverso a través de recepciones mexicanas documentadas de Gaudí. Juan O'Gorman incorporó explícitamente Gaudí a su concepción de la arquitectura orgánica, le produjo un homenaje pictórico y posteriormente viajó a Barcelona para estudiar su obra. Pere F. Miret y José Luis Ezquerro de la Colina conectaron Gaudí con la alternativa lejanista mexicana al funcionalismo, mientras que José Luis Benlliure lo citó entre las influencias sobre el Conjunto Aristos. El artículo también considera una monografía de Gaudí conservada en la biblioteca personal de Luis Barragán, Carlos Lazo como evidencia contextual de la experimentación orgánica de mediados de siglo y Javier Senosiain como continuación explícita posterior de esta recepción. El método distingue la circulación documental, la analogía morfológica y la recepción declarada.

Gaudí's influence in Mexico

Pendragón, Oliver

This paper examines the relationship between Antoni Gaudí and Mexico as a bidirectional circulation of images, forms, and architectural ideas rather than as a single linear influence. The first part reconstructs the nineteenth-century European visibility of Mesoamerican architecture through publications by Frederick Catherwood, Désiré Charnay, Frédéric de Waldeck, and Alfred Percival Maudslay, and contrasts that visual corpus with Gaudí's documented reading environment at the Barcelona School of Architecture. The resemblance between several Gaudinian openings and the so-called Maya corbelled arch is therefore treated as a morphological hypothesis rather than as proven borrowing. The second part studies the inverse movement through documented Mexican receptions of Gaudí. Juan O'Gorman explicitly incorporated Gaudí into his conception of organic architecture, produced a pictorial homage to him, and later travelled to Barcelona to study his work. Pere F. Miret and José Luis Ezquerro de la Colina connected Gaudí with the Mexican "lejanista" alternative to functionalism, while José Luis Benlliure cited him among the influences on Conjunto Aristos. The article also considers a Gaudí monograph preserved in Luis Barragán's personal library, Carlos Lazo as contextual evidence of mid-century organic experimentation, and Javier Senosiain as a later explicit continuation of this reception. The method distinguishes documentary circulation, morphological analogy, and declared reception.

Aprenent de Gaudí al segle XXI

Estévez, Alberto T.

Antoni Gaudí va actuar com a pioner de l'arquitectura i l'enginyeria sostenibles, entenent la natura no com un simple model estètic a imitar, sinó com un sistema constructiu regit per principis d'eficiència estructural, optimització de materials i creixement orgànic. Commemorant el centenari de la seva mort durant l'any Gaudí 2026, l'arquitectura biodigital connecta la seva visió històrica amb la ciència i la tecnologia del segle XXI. En lloc d'utilitzar la vegetació merament com a decoració o biomimetisme superficial, aquest paradigma en evolució incorpora processos biològics directament al disseny arquitectònic. La vegetació actua com a infraestructura viva, sistema estructural i model metabòlic capaç de regular el clima, la contaminació, l'aigua, la

biodiversitat i l'energia. Per tant, el disseny arquitectònic passa de crear objectes estàtics a desenvolupar sistemes dinàmics i vius que contribueixin activament a la regeneració ambiental i redefeixen el futur del desenvolupament urbà sostenible: Solucions basades en la natura. És un punt de trobada entre ciència, tecnologia, arquitectura, enginyeria i política urbana en un moment clau de la transformació climàtica, en ple any Gaudí 2026, que afegeix una dimensió històrica i simbòlica única: connectar la tradició arquitectònica i enginyera inspirada en la natura amb les tecnologies i estratègies regeneratives del present, una plataforma per anticipar com seran les ciutats vives del futur.

Aprendiendo de Gaudí en el siglo XXI

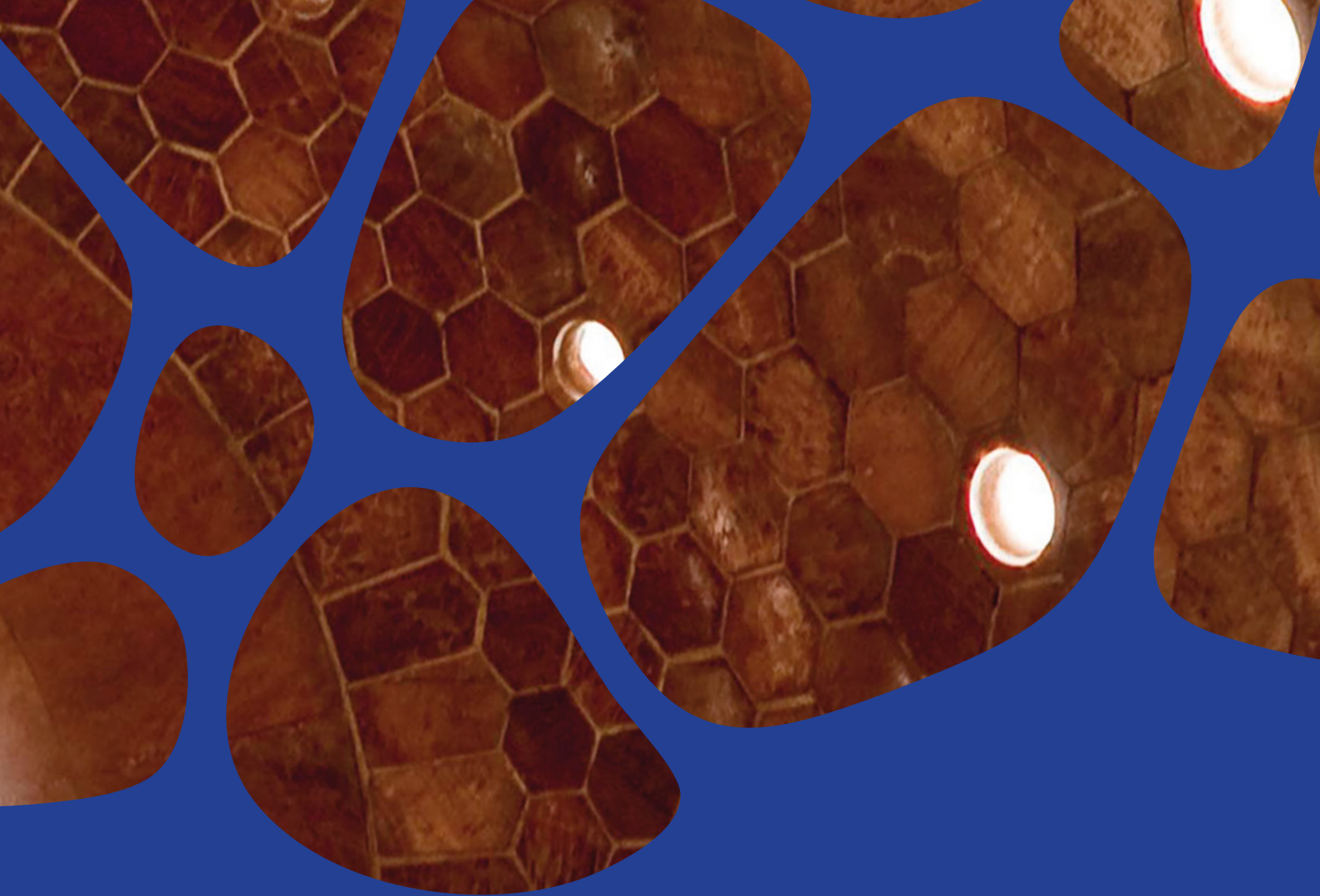
Estévez, Alberto T.

Antoni Gaudí actuó como pionero de la arquitectura y la ingeniería sostenible, entendiendo la naturaleza no como un simple modelo estético a imitar, sino como un sistema constructivo regido por principios de eficiencia estructural, optimización de materiales y crecimiento orgánico. Conmemorando el centenario de su muerte durante el año Gaudí 2026, la arquitectura biodigital conecta su visión histórica con la ciencia y la tecnología del siglo XXI. En lugar de usar la vegetación meramente como decoración o biomimetismo superficial, este paradigma en evolución incorpora procesos biológicos directamente al diseño arquitectónico. La vegetación actúa como infraestructura viva, sistema estructural y modelo metabólico capaz de regular el clima, la contaminación, el agua, la biodiversidad y la energía. Por lo tanto, el diseño arquitectónico pasa de crear objetos estáticos a desarrollar sistemas dinámicos y vivos que contribuyan activamente a la regeneración ambiental y redefinan el futuro del desarrollo urbano sostenible: Soluciones basadas en la naturaleza. Es un punto de encuentro entre ciencia, tecnología, arquitectura, ingeniería y política urbana en un momento clave de la transformación climática, en pleno año Gaudí 2026, que añade una dimensión histórica y simbólica única: conectar la tradición arquitectónica e ingeniera inspirada en la naturaleza con las tecnologías y estrategias regenerativas del presente, una plataforma para anticipar cómo serán las ciudades vivas del futuro.

Learning from Gaudí in the 21st century

Estévez, Alberto T.

Antoni Gaudí acted as a pioneer of sustainable architecture and engineering, by understanding nature not as a mere aesthetic model to imitate, but as a constructive system governed by principles of structural efficiency, material optimization, and organic growth. Commemorating the centenary of his death during Gaudí Year 2026, the biodigital architecture is bridging his historical vision with 21st-century science and technology. Rather than using vegetation merely as decoration or superficial biomimicry, this evolving paradigm incorporates biological processes directly into architectural design. Vegetation acts as a living infrastructure, structural system, and metabolic model capable of regulating climate, contamination, water, biodiversity, and energy. Consequently, architectural design moves beyond creating static objects to developing dynamic, living systems that actively contribute to environmental regeneration and redefine the future of sustainable urban development: Nature-based solutions. It is a meeting point between science, technology, architecture, engineering and urban policy at a key moment in climate transformation, in the midst of the Gaudí Year 2026, which adds a unique historical and symbolic dimension: connecting the architectural and engineering tradition inspired by nature with the regenerative technologies and strategies of the present, a platform to anticipate what the living cities of the future will be like.

Gaudí 2026 CONGRESS

Descobreix • Comparteix • Participa

**Fundació
Catalunya
La Pedrera**

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

[CONSELL
ANTONI
GAUDÍ]

**Generalitat
de Catalunya**

100
Antoni
Gaudí